СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CV ПАРСИППАНІ, Н. Дж., П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЛИПНЯ 1998 ЧИСЛО 1 VOL. CV PARSIPPANY, N.J., FRIDAY, JULY 3, 1998 No1

4-ГО ЛИПНЯ
ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АМЕРИКИ

„Ми вважаємо ту правду очевидною, що всі люди були створені рівними, що Творець наділив їх певними невід'ємними правами, між якими є життя, воля і змагання до щастя"...

З Декларації Незалежности

Шановні читачі і члени УНСоюзу!

Цим першим числом тижневика „Свобода" започатковуємо перехід газети зі щоденника на тижневик, згідно з рішенням 34-тої Конвенції Українського Народного Союзу. Надіємося і твердо віримо, що приймете тижневик „Свобода" з таким самим зацікавленням і довір'ям та доброзичливою критикою, як ставилися ви до щоденника.

„Свобода"-тижневик виконуватиме ті самі завдання, які до цього часу виконував щоденник. Газета залишається інформатором про події в Україні, в Америці, у світі; вона далі буде тою силою, що єднатиме українців у діяспорі та українську громаду на американському континенті; вона залишається офіційним інформатором про УНСоюз, його діяльність, працю відділів і округ та друкуватиме всі звіти і повідомлення.

Редакція „Свободи" виробила систему різних заходів для того, щоб газета була цікавою для всіх читачів, для тих, що впродовж довгих років завжди з нетерпінням очікували кожне її свіже число, і для тих, хто поселився тут, за океаном, вже й зовсім недавно.

„Свобода" — це єдиний довголітній український часопис, котрий виходить у світ ось уже 105 років, і виходитиме так довго, як довго матиме своїх читачів та передплатників. УНСоюз, як видавець, сподівається, що дуже доступна передплата на тижневик у розмірі 40 дол. для членів і 50 дол. для нечленів УНС, заохотить теперішніх передплатників залишатися ними надалі та одночасно спонукати стати передплатниками тих, котрі перестали передплачувати або ніколи не передплачували „Свободу".

Дотеперішнім передплатникам, які мають вирівняну передплату за щоденник поза дату 1-го липня ц. р., їх невикористана передплата буде зачислена на передплату щоденника в часі відновлення передплати.

Стараймося ж придбати нових передплатників „Свободи" та складаймо пожертви на її пресовий фонд. Кошти утримання української преси є такі високі, що кожний передплатник вважається її добродієм. Надіємося на позитивний відгук наших читачів.

Уляна Дячук,
Предсідник УНС

Росія застерігає колишні республіки

Бухарешт. — Росія далі виступає проти розширення НАТО і не стерпить вступу до цього союзу колишніх республік СССР, заявив 30-го червня у румунській столиці новопризначений амбасадор Росії Валерій Кєнякін.

Виступаючи перед журналістами, дипломатами і політиками, російський амбасадор сказав, що його країна продовжує вважати Північноатлантійський оборонний союз „анахронізмом". За його словами, Росія однаково неґативно сприймає вступ до цієї організації Польщі, Чехії, Мадярщини чи будь-якої іншої країни. Однак, застеріг В. Кєнякін, існує „червона межа", за якою Москва взагалі не зможе толерувати розширення НАТО — це членство у цьому бльоці колишніх совєтських республік. Якщо воно стане дійсністю, Росія докорінно перегляне свої стосунки з НАТО.

Росія й раніше заявляла, що є категорично проти прийняття до Північноатлантійського оборонного союзу Естонії, Латвії, Литви й України. Наприклад, у травні президент Росії Боріс Єльцин порекомендував НАТО не запрошувати цих держав до свого союзу. „Щодо поширення НАТО, то для Росії існує „червона межа", через яку не слід переступати, — сказав він в інтерв'ю англійській газеті „Ґардіен". — В іншому разі европейська

(Закінчення на стор. 20)

Візита Президента до Китаю була успішною

Китайські діти вітають Билла Клінтона і його дружину Гілларі в Ксіяні.

Вашінгтон. — Не зважаючи на сумніви і критику, офіційну візиту президента Билла Клінтона до Китаю, котра розпочалася у четвер, 25-го червня, можна назвати успішною.

Його рішуча мова про „мандат XXI- сторіччя" — індивідуальну свободу, демократію та Тибет, допомогли втихомирити побоювання багатьох, що Китай використає його відвідини, як апробацію для своєї не надто взірцевої політики щодо людських прав. Будучи в Китаї Президент зазначив, що „він і американський народ уважають неправильною насильну поведінку уряду та трагічну втрату життя" продемократичних студентських демонстрантів на площі Тіянаньмень у 1989 році. Крім того, він підкреслив, що „свобода вислову, спілкувань і релігії", це конечні компоненти-складники успіху та росту держави і закликав до діялогу з Далай-ламою у справі Тибету.

Вершинна офіційна зустріч президентів ЗСА та Китаю, дала сподівані угоди і розглянула цілий ряд спірних питань — від китайського експортування ракет до азійської фінансової кризи. Одначе його попередньо згадані твердження і завваги про людські права, демократизацію та індивідуальну свободу були куди більш важливими, як будь-які угоди, бо це були прямі звернення до китайського народу та його молодого наступного покоління.

Відвідавши Ксіян, Пекін, Шанґай, Гонґ Конґ та інші міста, Президент міг побачити різнородність росту і розвитку цієї найбільш багатолюдної країни у світі. Базуючись на тих спостереженнях, він ствердив, що ця візита була не тільки корисною, але вперше чергу дуже потрібною для дальшого розвитку та економічної стабільности Америки у майбутньому.

Беручи до уваги всі позитиви цієї візити, не можна поминути публічної реакції та відомих оправдань китайського президента З. Жіянґа до завваг Б. Клінтона, котрі не обіцювали швидких змін у найближчому майбутньому, бо Китай ще дальше залишається поліційною державою.

В УКРАЇНІ

Київ хоче збільшити торгівлю зброєю

ХАРКІВ. — Відвідуючи 29-го червня Харківський завод ім. Малишева, міністер промислової політики Василь Гуреєв сказав, що Україна в змозі повністю задовольнити попит будь-якого замовника важких озброєнь. За його словами, на прохання клієнта, Україна зможе застосовувати важливі запасні частини в складанні танків. Але для цього потрібно підписати угоди з великими виробниками зброї. В. Гуреєв, зазначив, що Україна пристосувалася до стандартів НАТО у виготовленні важких озброєнь, що й було продемонстровано цього року на виставці у Франції.

Україна ширить космічну співпрацю з Бразилією

ХАРКІВ. — Україна і Бразилія вивчають можливість використання космодрому в Бразилії для запуску сателітів зв'язку з допомогою українських ракет-носіїв. Попередні підрахунки показують, що через близькість до екватору комерційні запуски в Бразилії коштуватимуть на 30 відс. менше, ніж запуски з мису Каневерал в ЗСА. Міністер промислової політики Василь Гуреєв назвав українські ракети популярними й економічними, зазначивши, що вони фактично не мають аналогів у світі. За його словами, Україна вже подала Бразилії свої пропозиції. Крім того, домовлено, що в Україну для вивчення потенціялу її підприємств приїде робоча група бізнесменів.

Семінар зосереджував увагу на торгівлі жінками

КИЇВ. — 29-го червня Міжнародна організація міграції (МОМ) і Жічочий консорціюм провели семінар щодо запобігання торгівлі українськими жінками. У зв'язку з ширенням безробіття, бідности і послабленням соціяльних структур, Україна, як і ряд інших нових незалежних країн, стала місцем вербування жінок у сексуальне рабство. Дослідження МОМ свідчить, що в Україні жертвами торгівлі живим товаром ризикує стати 800,000 — 1,400,000 жінок. Жіночий консорціюм намагається зменшити обсяг цієї торгівлі, пропонуючи жінкам альтернативу до сексуального рабства.

Львівських священиків хочуть вислати з Польщі

ЛЬВІВ. — За повідомленням єпископа-помічника голови Української Греко-Католицької Церкви Любомира Гузара, під час його зустрічі із державним секретарем Ватикану Анжело Садано в Києві УГКЦ порушила питання про висилання з Польщі одружених львівських священиків, які порушили обов'язковий для конфесії целібат. Державний секретар Ватикану надіслав Папі Іванові Павлу II відповідного листа. За словами Гузара, Садано здивований тим, що зміст його конфіденційного послання з' явився в пресі.

Призовники зможуть працювати на пляжах

ЛУЦЬК. — Посадник міста Антон Кривицький видав розпорядження, за яким молодь, що проходить альтернативну службу, буде наводити чистоту на місцевих пляжах. Відповідні підрозділи доручено формувати районним військовим комісаріятам. Багато призовників добровільно зголосилися на участь в очищенні пляжів.

Патріярх Філарет вважає, що УПЦ має бути незалежною

МИКОЛАЇВ. — "Не повинна Українська Православна Церква підпорядковуватися Московському Патріярхатові: це рівнозначно підпорядкуванню Верховної Ради України російському парляментові", — заявив Патріярх УПЦ Київського Патріярхату Філарет під час перебування у Миколаєві. За його словами, якщо Україна і Росія — рівноправні і незалежні держави, то їх Церкви також мають бути незалежними.

Продовжено термін набуття сертифікатів

КИЇВ. — Згідно з рішенням Погоджувальної ради фракцій, Верховна Рада України включила до порядку денного і розглянула питання про приватизаційно-майнові сертифікати і ухвалила відповідну постанову. Документ передбачає: "З метою забезпечення конституційних прав громадян України продовжити термін отримання та обігу майнових приватизаційних сертифікатів і компенсаційних сертифікатів до 1-го листопада 1998 року". Депутат Петро Симоненко, коментуючи ухвалене рішення, зазначив, що "це певною мірою політичне рішення". Оскільки, термін обігу і отримання приватизаційно-майнових сертифікатів відповідними законами визначено до 1-го липня 1998 року. Виходячи з цього, ВР України дала доручення депутатам — авторам цієї постанови підготувати в установленому порядку проєкт змін до відповідних законодавчих актів України. За цю постанову вцілому проголосувало 257 парляментаристів.

Київ заплатить „Ґазпромові" 700 млн. дол.

КИЇВ. — До кінця року Україна сплатить російській монополії „Ґазпром" свій борг на суму 700 млн. дол., заявив 30-го червня на телебаченні перший віцепрем'єр України Анатолій Голубченко. Ця цифра є нижчою від тієї, яку називає „Ґазпром", — 1.2 блн. дол. Раніше Україна накопичувала гроші на сплату боргів за газ, продаючи цінні папери. Однак тепер, за словами Ігоря Бакая, заступника голови Державного комітету нафти і ґазу, знайдено „новий механізм, який нічого не має спільного з цінними паперами". Голова „Ґазпрому" Рем Вяхірев нещодавно відвідував Україну, щоб обговорити перефінансування її боргу, але угоди жодної не досягнуто.

І. Сохань призначено міністром праці

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма своїм указом звільнив Миколу Білоблоцького від обов'язків міністра праці та соціяльної політики. Водночас він залишається на посту віцепрем'єр-міністра з питань соціяльної політики. На вакантну посаду міністра праці та соціяльної політики призначено Івана Соханя. Президент Кучма також вніс на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про ратифікацію договору між Україною та Латвією.

Міліція вдається до спеціяльних заходів

КИЇВ. — Як повідомила пресслужба Міністерства Внутрішніх Справ (МВС), від 1-го до 20-го червня цього року в Україні проведено другий етап спеціяльних оперативно-профілактичних заходів з метою вилучення вибухівки з незаконного обігу, попередження її застосування у злочинних цілях та використання у народному господарстві. Перевірено 441 склад з вибуховими матеріялами та місця проведення вибухів. Призупинено функціонування 50 складів та вилучено 14 свідоцтв на право ведення вибухових робіт. Із перевірених 15,053 осіб, праця яких пов'язана зі зберіганням, обліком, перевезенням та використанням вибухових речовин, виявлено 171 громадянина, що порушували громадський порядок та вживали алькоголь. Із незаконного обігу вилучено 234 одиниці вогнепальної зброї, в тому числі п'ять гранатометів, три кулемети, п'ять автоматів, 39 ґвинтівок і карабінів, 37 пістолетів і револьверів, 69 мисливських рушниць, 74 одиниці саморобної зброї, а також 60 ґранат, 18,321 патронів до стрілецької зброї, 79 інших боєприпасів та 22 кілограми 300 грамів вибухових речовин.

Боряться з корупцією і контрабандою

СИМФЕРОПІЛЬ. — У Раді Міністрів Криму відбулося планове засідання Координаційного комітету боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Обговорено питання забезпечення дотримання податкового законодавства підприємцями, що займаються експортом, імпортом, виробництвом та реалізацією спирту і горілчаних напоїв, а також стан боротьби з контрабандою. Голова Державної податкової адміністрації в Криму Геннадій Сухорученков розповів про факти розкрадання акцизних марок, фальсифікації спиртних напоїв (лише за останній час в Криму було виявлено 14 цехів з виробництва фальшивої горілки). Керівник Кримської реґіональної митниці Олександер Тютюнник повідомив, що цього року митна служба запобігла ввезенню контрабанди на суму понад 3 млн. гривень. І все ж за багатьмапоказниками кримські митники займають одне з останніх місць в Україні. Особливу стурбованість викликають ялтинські підрозділи. Слабке технічне оснащення, відсутність належної взаємодії з силовими структурами роблять кордони Криму, а значить, і України майже прозорими.

Перевірили Фонд Допомоги Чорнобильцям

СИМФЕРОПІЛЬ. — Пресова служба Кабінету Міністрів України розповсюдила інформацію про зловживання під час використання грошей Чорнобильського фонду. Встановлено, що 10 млн. гривень цього фонду використано незаконно, неефективно і не за призначенням. Такий висновок зробили працівники Головного контрольно-ревізійного Управління Міністерства Фінансів України, перевіривши 5,000 підприємств, закладів та органів виконавчої влади. Виявлено 2,600 випадків порушень. Аналіза їх свідчить, що з боку відповідних служб фактично відсутня була контроля за використанням грошей, дотриманням законодавства і прав потерпілих від чорнобильської катастрофи. Істотні порушення виявлено у використанні грошей Фонду на будівництво житла для чорнобильців. Це і передача квартир особам, які не мають статусу потерпілих, і всілякі махінації з будівельними кредитами та інші зловживання, від яких лише в 10-ох районах Київської области Фонд зазнав втрат близько 10 млн.гривень.Щодо Криму, виявлено такий факт: севастопільському приватному малому підприємству "Моноліт" в серпні 1996 р. перераховано 40,000 гривень на будівництво двох квартир для чорнобильців. Квартири мали побудувати до грудня 1996 року, але їх ще і досі не збудували. І грошей не повернуто. Майже на 2 млн. гривень збитків зазнав Фонд допомоги чорнобильцям через зловживання при їх використанні. Замість допомоги потерпілим на їхнє оздоровлення і ліки, пільгами скористалися люди, які не мали на це права. Найсуттєвіші порушення виявлено у Херсонській і Дніпропетровській областях. У першій нецільове використання становить 62,000 гривень, у другій — 28,300 гривень. За підсумками перевірок, Фондові повернено втрат на суму 2 млн. гривень. Правоохоронним органам передано 70 справ за фактами незаконної видачі грошей на суму 790,000 гривень. Водночас 94-ох керівників різних рівнів покарано адміністративними стягненнями на загальну суму 13,000 гривень. Державна контрольно-ревізійна служба встановила контролю за усуненням виявлених порушень і відшкодуванням втрат.

Б. Єльцин скасував візиту до України

КИЇВ. — У зв'язку з фінансовою кризою в Росії президент Боріс Єльцин скасував заплановану на липень поїздку в Україну. „З огляду на напружену ситуацію в російській економіці і фінансах влада вживає адекватних стабілізаційних заходів і тому в розпорядку президента більше змін, ніж звичайно", — сказав 26-го червня речник Б. Єльцина Сєргєй Ястржембський. Росія стоїть перед загрозою знецінення рубля, що, на думку деяких підприємців і економістів, лише погіршить економічну ситуацію. Міжнародний валютний фонд погодився надати для врятування економіки Росії позичку на суму 670 млн. дол., однак підприємці вважають, що це дуже мало.

АМЕРИКА І СВІТ

Дощові бурі спричинили смерть 21 особи

Чикаґо. — Упродовж кількох днів, починаючи від п'ятниці, 26-го червня, дощові бурі в центральних, північно-східніх і аппалачських стейтах країни накоїли багато лиха, включно зі смертю 21 особи. Повені спустошили стейти, від Висконсину до Західньої Вірджінії та Індіяни до Вермонту. Гураґан і зливні дощі сперіщили Огайо, а блискавка убила мандрівника у нюйоркському стейті та фармера в Міннесоті. Метеорологічні служби країни передбачають більше дощу.

Ізраїльський президент пропонує нові вибори

Єрусалим. — Президент Езер Вайцман завдав несподіваного удару ізраїльському урядові за його нерішучість щодо політики замирення, коли публічно запропонував прем'єр-міністрові Беньямінові Нетаняґу зробити передчасні вибори, щоб довідатись про волю народу. Прем'єр-міністер Б. Нетаняґу відразу відповів, що немає заміру цього робити перед закінченням своєї каденції у 2000 році.

Арґентина допоможе Україні

Київ. — Під час офіційних відвідин України, арґентинський президент Карльос Менем у понеділок, 29-го червня, заявив, що Арґентина фінансово допоможе збудувати більш безпечний для довкілля саркофаг для Чорнобильської атомноелектричної станції, повідомило пресове аґентство ІТАР-ТАСС. Тим часом офіційні чинники України повідомили, що закрито для ремонту реактор ч. 2 на Південній АЕС.

Серби знову наступають

Белачевач, Сербія. — У понеділок, 29-го червня, тисячі сербської поліції та військовиків загонів спеціяльного призначення з підтримкою артилерії, танків та іншої важкої зброї, почали знову наступати на становища албанських повстанців Косівської визвольної армії. Західні дипломати твердять, що ці наступи закінчили найостанніші дипломатичні намагання домовлятися про замирення та можуть допровадити до поширення цієї боротьби в інших околицях.

Клінтон порушив питання Тибету

Лег, Кашмір. — Під час своєї офіційної візити в Китаї президент Билл Клінтон порушував з китайським президентом Жіянґ Земіном декілька спірних питань. Одним з них була справа Тибету. Далай-лама, котрий в тому часі перебував у Кашмірі, де відвідував тибетських біженців-еміґрантів, довідавшись про це, зазначив, що це найкраща пропаґанда для справи Тибету. На його думку, наспів час говорити про Тибет.

Військо охоронятиме вулиці Варшави

Варшава. — Пресове аґентство Ройтерс повідомляє, що, реаґуючи на вимоги громадян, щоб зробити порядок з надто поширеною злочинністю, Польське міністерство внутрішніх справ у понеділок, 29-го червня, повідомило, що вулиці столиці країни цього літа буде охороняти військо. Це вперше від 1981 року військо буде виконувати таку службу на булицях Варшави.

Поляки завершили знімати фільм „Вогнем і мечем"

Краків. — У Польщі закінчено знімання найдорожчої в історії країни кінострічки „Вогнем і мечем" за однойменним романом лавреата Нобелівської премії Генрика Сєнкєвіча.

За словами продюсера Єжи Міхалюка, бюджет фільму, в якому йдеться про повстання українських козаків проти Польщі в XVII столітті, становить 6.3 млн. дол.

Режисерові Єжи Гоффманові треба було 11 років, щоб зібрати потрібні фонди. Однак кіномистці сподіваються, що всі видатки швидко окупляться, оскільки інтерес до фільму дуже великий. Згідно з опитуванням, переглянути його плянує кожен другий дорослий поляк. Зацікавлення є й за кордоном. У Варшаві прем'єра фільму відбудеться 25-го січня наступного року.

В романі Г. Сєнкєвіча позитивними героями є польська шляхта, а неґативними — українські козаки. Але у фільмі, каже Є. Гоффман, він спробував зобразити дві сторони справедливо. „Не можу сказати, чи картина польсько-українських відносин, яку ми показуємо у фільмі, відповідає уявленням глядачів — поляків і українців", — зазначив він, додавши, що висновок повинні зробити самі глядачі. За його словами, прем'єра фільму відбудеться і в Україні.

Кінострічка виходить на екрани у той час, коли Україна і Польща намагаються залишити старі конфлікти позаду і збудувати нові відносини. Польський президент Алєксандер Кваснєвський вважається найбільш проукраїнським політиком Европи. Встановивши теплі ділові і особисті стосунки зі своїм українським колеґою Леонідом Кучмою, він докладає багато зусиль для того, щоб Україна влилася в евроатлантійські структури і вийшла з-під сфери впливу Росії.

Голови парляменту знову не обрано

Київ (УНІАР). — У понеділок, 29-го червня, Верховна Рада України 13-й раз голосувала за обрання голови парляменту. Кандидатом був представник Руху Юрій Костенко.

У списки для таємного голосування внесено 440 депутатів, отримали бюлетені 353, взяли участь уголосуванні —337 депутатів. Недійсними визнано чотири бюлетені.

За Ю. Костенка віддали свої голоси 212 депутатів, проти — 121. Отже і цьому кандидатові забракло голосів.

Верховна Рада закінчила розгляд питання про погашення заборгованости працівникам вугільноїпромисловости і 247 голосами ухвалила відповідну постанову.

У зв'язку із конфліктом між делеґацією Профспілки працівниківвугільної промисловости та правоохоронними органами Києва підчас пікетування Адміністрації Президента та загострення ситуації навколо заборгованости працівникам вугільної промисловости України, ВР взяла до відома інформацію першого віцепрем'єрміністра України Анатолія Голубченка про вжиті Урядом заходи для погашення боргів.

Керівництву правоохоронних органів міста Києва рекомендовано утриматися від застосування силових дій щодо пікетуючих гірників.

Кабінетові Міністрів запропоновано задовольнити вимогу шахтарів щодо одноразової виплати їм 200 млн. гривень.

Генеральній прокуратурі доручено порушити кримінальну справу проти тих керівників, які не виплачують, або не створюють умов для систематичної виплати заробітньої платні згідно з діючими законами.

Головуючий Олександер Мороз повідомив, що Центральна Виборча Комісія (ЦВК), підбивши підсумки виборів у 35-ій виборчій окрузі Дніпропетровської области, визнала переможцем депутата України минулого скликання Олександра Жира. Новообраний депутат присягнув Конституції України. Отже у Верховній Раді, України тепер є 441 депутат. Щодо фракційної належности депутат Жир визначиться пізніше.

Розбираються з податками і боргами

Київ. — Заходи щодо погашення заборгованости перед бюджетом підприємствами нафтоґазової та енерґетичної галузі розглянуто на засіданнікомісії з питань своєчасности і повноти сплати податків та погашення заборгованости із заробітної платні, пенсій, стипендій та інших соціяльних виплат. Прем'єр Валерій Пустовойтенко наголосив, що за п'ять місяців цього року Урядові вдалося не допустити зростання заборгованости працівникам бюджетної сфери. Сьогодні, за його словами, треба недопустити росту заборгованости і удосконалити механізм сплати податків до бюджету енерґетичними підприємствами. Прем'єр наголосив, що лише підприємства нафтоґазової промисловости заборгували до бюджету понад 1.5 блн. гривень. На думку прем'єра, пора навести порядок у системі транспортування нафти і ґазу. Він доручив створити групи, які відстежуватимуть ситуацію із розрахунками у грошовій формі за ґаз власного видобутку та ввезеного з Росії та тим ґазом, що постачається комерційними структурами.

Вперше представлено Україну

Галина Король

У місті Даві, Фльорида (Форт Льорейдаль) американська громадська школа „Флямінго" щорочку влаштовує „Інтернаціональний день", де кожна кляса має презентувати одну державу світу.

Цього року, перший раз в історії Фльориди і чи не в цілих З'єднаних Стейтів, між державами „Інтернаціонального дня" була представлена вільна Україна. Незалежну Україну представляла 3-тя кляса зі своєю учителькою-виховницею Гарлії Магмет. Ні вчителька, ні діти цієї кляси зі школи „Флямінго" не є українцями.

36 школяриків (дівчаток і хлопчиків) у біленьких сорочинках з тризубом на грудях, під синьожовтим прапором України гордо вмашрували на сцену шкільної авдиторії. Під фортепіяновий супровід виразно, по-українському відспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна". І треба подивляти працю вчительки Г. Магмет, котра так фахово зуміла зацікавити і навчити своїх малих вихованців-американців вимовляти правильно українські слова.

Хлопчик-американець з третьої кляси Патрик Надди прочитав коротку "Історію України", яку уклала учителька Г. Магмет і її чоловік мґр Мирон Магмет.

Всі видатки, зокрема, кошти українського прапора і 36-ти сорочок, покрила американська школа. Честь і хвала таким учителям, як Г. Магмет, котрі вчать любити Україну в американських школах! Цей гарний вчинок нехай стане заохотою для багатьох — поширювати добре ім'я України серед американського оточення.

Кримський спікер закликав науковців до співпраці

Симферопіль (УНІАР). — 26-го червня голова Верховної Ради Криму Леонід Грач ознайомив науковців півострова з економічною ситуацією в автономії та заслухав їхні виступи про наболілі проблеми.

Він запевнив учасників зустрічі, що проблеми в економіці викликають сьогодні особливу стурбованість у керівництва. На його думку, для подолання глибокої кризи в умовах повної втрати керованости економікою необхідні зусилля усіх шарів суспільства. Л. Грач із жалем зазначив, що на сьогодні жодне серйозне економічне питання в Автономії не розглядається заучастю наукових діячів. "Я дуже сподіваюся, — заявив він, — на ваш розум і на ваші конкретні дії".

Науковці висловили готовість підтримати зусилля Верховної Ради Криму з нормалізації життя на півострові. У свою чергу, керівництво Криму докладатиме зусилля до вирішення проблем наукових закладів.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку-$30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку-$25.00. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Дорогий читачу!

З наукових досліджень і записок знаємо, що життя Землі від початку його існування зазнавало неодноразових змін, котрі в той чи інший спосіб впливали на її майбутній розвиток. У нашому сьогоденні — напередодні XXI сторіччя —відбуваються зміни в житті народів, країн, громад, установ і устроїв які є просто необхідними для людства.

Ми є свідками багатьох змін не тільки у житті країн, в яких живемо, але також очевидцями видозмін та модифікацій наших громад на Північноамериканському континенті. До таких модифікацій можна зарахувати і рішення делеґатів 34-ої Конвенції Українського Народного Союзу — видавця газети, про те, що щоденник „Свобода" від 1-го липня ц.р. стає тижневиком.

Даючи у ваші руки перше число україномовного тижневика „Свобода", віримо, що приймете його як гідного продовжувача щоденника, підтримаєте його, заохотите до цього інших, і своєю передплатою забезпечите його майбутність. Бо ж відомим фактом є те, що майбутність кожної газети залежить у першу чергу від її читача та кількости передплатників.

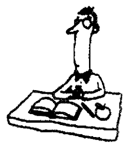
Редакція докладе всіх зусиль, щоб зробити тижневик „Свободу" цікавим для кожного читача, забезпечуючи його сторінки цікавим і різноманітним матеріялом. Беручи в руки це перше число тижневої газети „Свобода", будьте її гострим, але справедливим критиком і завжди пам'ятайте про те, що тільки своя газета об'єктивно інформує про події, про успіхи чи невдачі молодої незалежної України та нашої діяспорної громади.

У своїй 105-річній історії „Свобода" переходила не одну зміну та модифікацію, починаючи від назовництва, ворожих наклепів, урядових переслідувань до передплат включно. Все ж таки всі ті перепони газета з допомогою своїх читачів перемагала і не тонула у зневірі, але завжди виходила з усяких перепетій на чисті води. Довголітній головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга твердив, що „ ... Свобода" появилася тільки з любови до рідної мови, віри й традиції, з прив'язання українського іміґранта до своєї землі..." Крім того, „Свобода дала ініціятиву до постання Українського Народного Союзу, а ставши його органом допомагала йому успішно розвиватись, зростати в силу та сповняти ці завдання, які наклали й накладають на нього його статут і кожночасні вимоги організаційного життя нашої української спільноти в діяспорі та українського народу взагалі.

Нині вона переходить наступне переінакшення, котрого, як твердить видавець, вимагає фінансова ситуація сьогодення. Однак треба вірити, що як давно наші убогі іміґранти зуміли спільно сягнути по краще майбутнє, так і ми сьогодні не маємо права зневірюватися і розмальовувати майбутність темними кольорами. А майбутність „Свободи", української громади в діяспорі та до певної міри молодої держави Україна, залежить виключно від усіх нас і нашого вміння виявити себе зрілими та свідомими своїх завдань.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про новий капелюх

Відколи пригадую, завжди чула це ствердження, на яке досі якось не мала доказу, — чи воно справді правдиве, що для жінки важливо, коли вона в поганому настрої, походити по крамницях і купити щось нового з одягу. Звичайно тут говорилося про купівлю нового капелюха, але чому — справді не знаю.

Отож жінка в поганому настрої купить капелюх, насадить на голову і вже... усміхається.

Як це було б гарно, коли б це була правда! А то ходимо зі своїми поганими настроями, затроюємо собі та близьким життя, а погані думки не відходять, навіть із двома новими капелюхами.

А все ж хочеться вірити, що таке можливе і що так легко можна відкинути сумні думки та замінити їх на радісні. Якщо б це була правда, я з приємністю посвятила б декілька долярів, навіть, щоб цього „історичного" капелюха ніколи не носити.

Аж ось несподівано трапилася тепер нагода, щоб переконатися, чи це прислів'я має своє оправдання і чи можна його з переконанням вживати.

Оце вперше нам приходиться писати щотижневий фейлетон „Про те і це" до „Свободи" в новому капелюсі. Капелюх справді зовсім новий, бо досі мала наша газета інакший вигляд та інакший час появи. А що вона жіночого роду із назвою „Свобода", то ніхто не може сумніватися, що і вона потребує якоїсь зміни. Не можна також сумніватися, що в останньому часі мусіла вона бути в поганому настрої, коли так зненацька її, здавалось би, найвірніші читачі змінили про неї думку та перемінили на тижневик.

Не має, отже, що сумніватися, що потребувала вона доконче нового капелюха і нової прикраси, ще і такої, яка була б їй „до лиця". І це ми всі її „невільники" старалися якнайкраще зробити, придумуючи, як відмолодити понад столітню старушку.

Отже, призбирали все, що можна було, на початок, щоб усміхнулося її обличчя, а з ним усміхнулися обличчя численних читачів, які тепер жалкують за тим, що відійшло безповоротно.

Майбутнє покаже, чи нам — залишенцям в редакції — це бодай частинно вдалося. Хочемо вірити, що цей новий капелюх буде „Свободі" підходити і що приверне їй, нам та всім читачам добрий настрій і бажання показатися з якнайкращої сторони.

О-КА

Головна Канцелярія УНСоюзу в Парсиппані, Н. Дж., де розміщуються редакції „Свободи" і „Українського Тижневика".

Подяка Екзекутиви відділовим організаторам

Екзекутива Українського Народного Союзу, дякує всім делеґатам, які привезли на Конвенцію членські аплікації, і в той спосіб ми дальше задержали давню традицію, що кожний делеґат має моральний обов'язок дбати про зріст членства нашої установи.

Упродовж перших п'яти місяців ц. р. відділові організатори та професійні продавці приєднали 324 нових членів на суму 4,996,436 дол.

Серед відділових організаторів перше місце здобула Стефанія Гаврилюк з 88-го Відділу, радна УНС, придбавши 12 грамот на суму 73,000 дол. Друге місце зайняла Любов Стрелецька з 10-го Відділу, придбавши 11 грамот на суму 69,000 дол. Третє місце припало Дані Ясінській з 287 Відділу, яка вписала 9 членів на суму 39,000 дол., Христина Ґербеґи з 269-го Відділу приєднала 8 членів на суму 61,000 дол., а Петро Коґут з Відділу 56-го і Євген Ґулич з 12-го Відділу, приєднали по 7 членів на суми 21,000 і 66,000 дол. Їм усім гратулюємо за ці гарні успіхи.

Щиро дякуємо також усім організаторам, які потрудилися і приєднали по 6 або менше членів. Іншим пригадуємо, що коли б кожний секретар придбав по 10 членів, то членство УНС не меншало б.

Приходять літні місяці, коли буваємо на різних зустрічах чи родинних святкуваннях (ґрадуаціях, з'їздах, весіллях) чи фестивалях і пікніках. Ми повинні б використати їх для організаційної праці та розповсюдити якнайбільше відомостей про УНС, його забезпеченеві програми та користі для членства. У цьому, якщо потрібно допоможе Вам Головна Канцелярія.

Крім того, бажаємо приємного літнього відпочинку та плідної організаційної праці.

КУТ ЗОРУ

КАМ'ЯНА КНИГА ГРИГОРІЯ БАГЛЮКА

Леонід Талалай

Коли б у ньому не прокинувся українець, не заговорила національна гордість, він мав би шанс уціліти, принаймні, до 1937 року... Його, Григорія Баглюка уже добре знали, як талановитого російськомовного шахтарського поета і не менш талановитого прозаїка, знали не лише на Донеччині. За плечима у нього не було ніякої контреволюції. Сам із робітничого середовища, працював підривником на шахті „Корунд", був палким партійним пропагандистом... Але 1929 року в журналі „Забой" друкується перша частина його роману „Молодість" українською мовою. Баглюк стає українським письменником. І хоч інкримінували йому „націоналістичну пропаганду", „підривну діяльність" та зв'язок з іноземними розвідками" саме це було головною причиною його арешту 1934 року, адже в першу чергу винищувалася національно свідома інтелігенція.

Григорій Баглюк народився на Луганщині, навчався в Лисичанському гірничо-технічному училищі. Після громадянської війни партія особливу увагу приділяла „всесоюзній кочегарці", як тоді називали Донбас, і, відповідно, місцевій літературі, використовуючи її в першу чергу для пропаганди комуністичної ідеології. Однією з перших в Україні в шахтарській Юзівці виходить газета „Диктатура труда". На її сторінках друкують свої вірші пролетарські поети Спиридон Погрібний, Василь Хмара, Іван Семонцов, якому, між іншим, до революції допомагав своїми порадами видатний письменник Степан Васильченко, коли вчителював в Щербинівці. Звичайно, що їхні вірші були вельми недосконалі. Але поступово з'являються нові імена: В. Сосюра, горлівський коногон В. Харчевніков, І. Овчаренко-Приблудний (друг Сергія Юсеніна). Вони хоч і не заперечували пропагандистської ролі літератури, все ж намагалися досягти більшого, краще за попередників володіли технікою віршування і були більш освіченими. З друкуванням творів проблем не було. Крім літературного часопису „Забой" в Донбасі виходило чимало газет, в Горлівці з'явилася навіть „Піонерська літературна газета"! В цій газеті (вона була двомовною) дебютувало чимало обдарованих дітей із багатьох міст України, але найчастіше на її сторінках друкувалися юні донбасівці. Серед пролетарських поетів було чимало справді обдарованих, але ж, як правило, це були люди з дуже низькою культурою. І багато з них натомість того, щоб вчитися, як тільки опинилися в сідлі спутаного Пегаса, уявили себе володарями найпередовіших знань і почали розмахувати письмовим знаряддям, як п'яний Будьонний шаблею. Спалахнула жорстока безкомпромісна боротьба з „дворянською", „попівською" та „буржуазною" культурою. Заперечувалася ледь не вся класична література і література попередників. Наслідки цієї боротьби відомі. Втім, рецидивів подібного плебейського хамства чимало і сьогодні. Ось в такому літературному середовищі і в такій атмосфері розвивався і міцнів талант Григорія Баглюка. Вже перші його вірші привернули увагу своєю безпосередністю, точними деталями із шахтарського побуту і далеким від романтики баченням життя. Це була справжня поезія, якої не знайти в жодного з комсомольських сурмачів, що „творчо освоювали" шахтарську цілину. Після арешту Баглюка славу першого шахтарського поета, як кожуха з чужого плеча, носив П. Безпощадний, який багато чого перейняв у свого земляка, запозичив, але був неспроможним продовжити започатковане Баглюком, лишившись поверховим оспівувачем „надежды светлых лет". Григорій Баглюк виділявся і своєю обізнаністю з світовою літературою і освітою, набутою самотужки. Він часто виступав проти псевдоноваторства і легкописання. Пробував свої сили в прозі і досяг неабияких успіхів. Його проза, як і поезія, була, справді, „донбаська". Він встиг написати кілька повістей і роман. І хоч вони виділялися своєю художньою майстерністю на тлі тодішньої літератури, вибагливий письменник розумів, що це ще не те, що він міг би написати. Але часу у нього уже не було. Після перших арештів української інтелігенцій, після голодомору, після пострілів Хвильового і Скрипника не лишилося ні віри, ні сподівань. Виснажувала депресія, Його тяжкі роздуми над письмовим столом обірвалися наглим стуком у двері... В одному із своїх віршів Г. Баглюк писав:

Я знаю: книгу кам'яну
Мені горати до кінця.

І він, справді, гортав її до кінця, до свого кінця, у Воркуті. Його життя обірвалося 1-го березня 1938 року. На той час йому сповнилось 33.

З життя комах

Микола Рябчук

Мій приятель, проживши кілька років на Заході, набув там шкідливої звички — дивитися на довколишній світ очима чужинця. Тобто живе він звичайно, як усі, — штовхається у метро, лається з сусідами і підсовує дрібні подарунки дрібним державним чиновникам, коли хоче отримати ту або ту нікчемну довідку.

Але водночас він перебуває мовби в іншій, паралельній реальності, споглядаючи наше совкове життя звідкілясь із-під стелі очима вченого-ентомолога, який досліджує копуляцію екзотичних комах. Для професійного літерасоціолога, журналіста, такий відсторонений підхід, мабуть, цілком доречний і навіть потрібний: він робить погляд гострішим, судження — проникливішими. Хоча притаманний такому підходу веселий цинізм у дусі Олександра Зинов'єва завжди мене дещо бентежив — надто вже велика спокуса переплутати стелю із небесами й уявити себе Господом, — залишаючись тим часом усього-навсього ентомологом.

Якось я відчув цю спокусу, вирушивши поїздом у глибоку провінцію, як то кажуть, із казенною справою — супроводжувати одного рафінованого західнього професора, якому чомусь закортіло налагоджувати там зв'язки з місцевим педагогічним інститутом (котрий, щоправда, встиг уже проголосити себе на той час „університетом"). Професор був, що називається, справжнім „фахівцем із регіону", тобто - належав до тих самовідданих ентузіястів, що їдуть у свою улюблену Папуасію, знаючи, що рано чи пізно їх там з'їдять. Він сприймав наш совдеп саме як екзотику — смердючі поїзди й кошмарні туалети, брудну постільну білизну за ціною чистої й сумнівну бурду у склянці за ціною чаю, славетну „ґречність" мордатих провідників і звичну вже для всіх нас напітемряву в купе (він навіть не запитував, чи то ми мусимо доплатити за ввімкнення справжнього світла, чи, навпаки, залізниця повинна нам повернути гроші за його відсутність).

І все ж я чомусь при ньому цілу дорогу бентежився й пересмикувався, мовби весь той бардак відкривався не в поїзді, а в мене в хаті перед несподіваними гостями. Над ранок, за півгодини до прибуття, дебела провідниця без стукоту ввірвалася в купе, ввімкнула на цілу котушку світло (ось для чого вони, виявляється, економили електрику звечора!) і загорлала:„Приїжджаємо! Здавайте всі постіль!"

І тут уже мій терпець увірвався. Я вискочив у коридор і сказав тітці все, що думаю — і про неї, і про її смердючий вагон, і про її задрипану залізницю, і про її падлюче начальство, яке ми утримуємо за свої гроші зовсім не для того, щоб усі вони поводилися з нами, як тюремні наглядачі з зеками. Тітка, що явно пізнала і Крим, і Рим, чомусь раптом збентежилася: чи то з несподіванки (я й сам, зізнаюся, не сподівався від себе такого завзяття), чи, може, запідозрила, що я - Хтось (а може, й Дехто, раз наважився раптом отак-ото врізати усю правду-матінку), а може, й справді розгубилася, опинившись у цілковитій меншості серед приваблених галасом пасажирів.

„А що я такого зробила? — пробурмотіла вона. — Что я такого сказала? Ніхто не образився, тільки ви чомусь образилися!.."

І тут я збагнув, що весь наш совдеп саме на цьому й тримається: ніхто ні на що не ображається, ніхто не хоче „зв'язуватися", „псувати нерви", „качати права", ніхто не вважає за потрібне називати хамство — хамством, і нагадувати падлючій державі, що вона створена нами й існує за наші гроші, а не навпаки.

Мій професор тим часом мирно сопів у купе і всі ці проблеми хвилювали його, здається, ще менше, ніж наших зморених вісімдесятиліттям радянської влади співгромадян. Зате в Києві я поквапився поділитися своїми „дорожніми враженнями" з другом-письменником, „ентомологом", реакція якого виявилася для мене доволі несподіваною.

„Дарма ти напався на ту бідолашну провідницю, — сказав він. –З нашим народом не можна розмовляти інакше — він просто не зрозуміє. Уяви собі, що вона почала б раптом стукати в кожне купе й вибачатися — та ж її просто не послухали б. Ще й послали б на кілька літер... У зоні, розумієш, не можна інтеліґентнічати - затопчуть. Дай нашим уркам чисту вбиральню - вони її за годину спаскудять. Не підніми вона своїх пасажирів за дві години до прибуття - вони до самої станції нужду справлятимуть. Народець у нас знаменитий, сам знаєш, — коли й не з'їсть усього, то, принаймні, понадкусює».

„А ми з тобою?" — запитав я.

„І ми", — відповів приятель, спритним щиглем посилаючи недопалок у кватирку.

Совєтські марки дають повчальну лекцію

Лев Хмельковський

Поштова марка — це не тільки знак оплати послуги по доставі листа. Це ще й відбиття політики держави. Люди старшого віку, яким випало жити в СССР у першій половині 30-их років, можуть пам'ятати тодішні поштові марки. Кожна з них служила за лозунг. Минув час і тепер варто ще раз відкрити альбом із зібранням тих марок. Скільки брехні й облуди було розтиражовано поштою ніби з простеньким наміром - забезпечити оплату листів і бандеролів!

1932 рік... Українське село вмирає з голоду, а на марках —6 нове слово: КОЛГОСП, марка закликає: „Піднімемо врожайність на 35 відсотків!" Це ж скільки хліба доведеться „викачати" з України, щоб відрапортувати про ті відсотки! А хто не вмре з голоду, спокуситься закликами про роботу й пайок: „Більше металу! Більше машин!" або „За зниження собівартості, за трудову дисципліну, за поліпшення якости продукції!" Коли ж бракуватме робочих рук на будівництві нових металюргійних комбінатів, позбавлятимуть волі в таборах невільної праці зокрема й під гаслом зміцнення дисциплни, бо на риття каналів висилали за незначне запізнення на роботу.

А навіщо метал? Звісно, для розгрому підступного ворога: з

(Закінчення на стор. 6)

КИЇВ—МОСКВА: і знову про наболіле

Для нинішнього стану українсько-російських відносин характерна перманентність певного кола суттєвих проблем, розв'язання яких з плином часу перебирають на себе нові уряди, прем'єр-міністри, міністри... Але, як кажуть, віз і нині там.

Так званий Великий договір між Україною та Росією про дружбу й співробітництво, підписання якого ще на початку минулого року видавалося Києву блакитною мрією, не зняв головних протиріч між двома державами і все ще продовжує вносити дух неспокою та пригод у „пригодницькі" й без того українсько-російські відносини та „хвилювати кров" політиків і журналістів. Адже хоча Верховна Рада по-піонерськи першою ратифікувала цей багатостраждальний документ, проте Державна дума Російської Федерації 22-го травня вчергове відклала його розгляд. Все ще хистке, до кінця юридично не врегульоване становище російської частини Чорноморської фльоти в Криму лишається предметом політичних спекуляцій. До вже укладених трьох угод про розподіл та базування ЧФ Росії на території України, підписаних прем'єр-міністрами Віктором Черномирдіним і Павлом Лазаренком у травні минулого року в Києві, як сказав начальник управління країн СНД Міністерства закордонних справ України Олег Семенець, повинно додатися ще сім, а то й 14 угод, які уточнювали б деякі істотні деталі.

Все ще повільно переходить у практичну площину питання правового оформлення українсько-російського кордону. І якщо з приводу його сухопутної ділянки вже засідали експерти двох країн, то з приводу морського кордону (Керченська протока та Азовське море) Росія зайняла принципову позицію: вона погоджується вважати Азовське море, як і Керченську протоку, внутрішнім морем України та РФ, проте не погоджується провести їх делімітацію, на чому наполягає Київ.

Болюче реагує й українська, і російська сторони на проблему власности колишнього СССР за кордоном, а саме — питання передачі Україні низки споруд за кордоном, про що було домовлено з РФ ще у червні 1992 року в Дагомисі у рамках угоди про так званий „нульовий варіянт", згідно з якою Україна не претендує на свою частину активів колишнього СССР за кордоном. Проте Верховна Рада відмовляється ратифікувати „нульовий варіянт", мотивуючи це тим, що не має повної інформації про обсяги згаданої власности.

І знову, вже вкотре, ці принципово важливі питання Київ та Москва намагалися розв'язати у ході недавньої візити до Києва міністра закордонних справ Росії Євгенія Прімакова. Проте далі чергових запевнень у сусідській любові та пріоритетності двосторонніх відносин справа не пішла. Крім того, цього разу на українсько-російських переговорах незримо відчувалася присутність привида НАТО. Адже напередодні візити до Києва російського дипломата, український міністер закордонних справ Борис Тарасюк в одному зі своїх виступів допустився неоднозначних висловлювань про бажання України вступити до НАТО. Багато хто пов'язує цей виступ та рішення Держдуми перенести термін ратифікації Великого українсько-російського договору, адже буквально алергічна реакція Росії на процес розширення НАТО відома у всьому світі. Тож кажуть, що Є. Прімаков повинен був розвідати, чим же насправді дихає Україна. У Києві і Л. Кучма, і Б. Тарасюк, замість того, щоб нагадати, що будь-який тиск з боку іншої держави на зовнішню політику України неприйнятний та недопустимий, заспокоїли главу російського МЗС і запевнили, що стратегія України щодо Північноатлантичного альянсу залишається незмінною, тобто покищо далі партнерства та співробітництва справа не йде.

Прикро те, що Україна в деяких моментах своїх відносин з колишнім старшим братом продовжує рефлексувати, відмовчується там, де треба бути твердішою та принци-повішою. Так, Є. Прімаков, схоже, не дуже поспішає змусити свого прямого підлеглого відповідати за протизаконні вчинки, точніше скоєний злочин. Йдеться про радника з правових питань амбасади Росії в Україні Сергія Чорного, який на Великодні свята, перебуваючи в нетверезому стані за кермом, збив у Києві літнього чоловіка, який помер від травм. У той же день С. Чорний зник з Києва і з України взагалі. І марними покищо є ноти українського МЗС з проханням розібратися та позбавити винного дипломатичного імунітету.

Замість післямови. Журналісти були здивовані тим, що Є. Прімаков, у ході свого робочого візиту до Києва, проживав у резиденції на вулиці Грушевського, яка взагалі-то відведена лише для перших державних осіб. Прояв рефлексії? А може, нововведення протоколу...

Вікторія Власенко, Київ

Совєтські марки ...

(Продовження зі стор. 5)

марки на марку перекочовують легенда про непереможність Кінної армії Будьонного, вольові погруддя танкістів, пілотів, моряків... Усе це ніби для щастя народного. Усі народи СССР зображені на марках. На найбільшій — українці. Звісно, житниця країни. А може за числом жертв треба було видрукувати найбільшу марку. На менших розміром — татари Криму, жиди Біробіджану, чеченці... Лиха доля чекала на ці народи — виселили усіх татарів з Криму, чеченців з Кавказу, а жиди до Біробіджану не поїхали, їм більше сподобалося в Ізраїлі. Є й діти-піонери на марках — завжди готові затримати ворога народу: нехай ще малого, який намірився розбити порцеляновий ізолятор електроструму, але усе ж - шкідник. Юні завжди готові вмерти за ідеї зображених на марках вождів — перетвореного на прапор большевизму Маркса, організатора червоного терору Леніна, катів незалежних народів Закавказзя й Середньої Азії Кірова та Фрунзе, ката Петрограду Мойсея Урицького...

Варто зберігати старі совєцькі поштові марки — вони дають новим поколінням повчальну лекцію.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Що таке Український Народний Союз

Український Народний Союз — це братська забезпеченева установа, підвалини якої 1894 року заклали українські іміґранти, що втікали від убогости, переслідування та неграмотности.

УНС став першою народною установою в ЗСА і від самих початків свого існування виконував важливу ролю на Північно-американському континенті. Коли сьогодні ЗСА і Канада пишаються численними зорганізованими українськими громадами, де побудовано величаві українські святині, українські народні доми, розбудовано густу мережу українських організацій та установ, то це ознака, що наша громада живе і працює, даючи безмежний вклад у розвиток і розбудову країн нашого поселення та у змагання нашого народу до волі, а останніми роками у процес росту незалежної України. І в цьому УНС відігравав значну ролю.

Впродовж своєї 104-річної історії з невеликої організації УНС переріс у найчисленнішу українсько-американсько-канадську братську організацію в діяспорі, котра нараховує 265 відділів об'єднаних у 27 округах, до яких належить 60,000 членів, з майном понад 72 млн. дол. Крім того, УНС сповняв і сповняє важливу ролю — допомагаючи членам придбати життєве забезпечення на вигідних умовах і даючи низько відсоткові грошові позики на купівлю мешканевих будинків, церков, народних домів чи клюбів. Будучи непорушним захисником справ української громади, УНС вклав неоціненну працю в ділянках освіти, культури та всебічного життя української громади в ЗСА і Канаді, як також українського народу на Рідній Землі.

УНСоюз надає членам позички на купівлю хати

Степан Вельгаш

Скільки можна видати грошей на купівлю власної хати? Навіть якщо купівля забере багато грошей, покупець може довідатися, що міг дозволити собі на дорожчу хату, ніж мріяв.

Щоб купити хату, потрібно задовольнити три основні передумови: дістати гіпотечну позичку, мати запас власних грошей на завдаток (downpayment) і на укладання контракту (closing). Якщо ви не знаєте, скільки потрібно власних грошей на завдаток і яку потребуєте гіпотечну позичку, ви не знатимете, на яку хату можете собі дозволити.

Запас власних грошей на завдаток: ця сума залежить від структури контракту продажу хати (sales contract) від форми гіпотечної позички — на сталих відсотках чи на змінних. Переважно більшість позичкових установ вимагають від покупця на завдаток, щонайменше 20 відс. від ціни хати. Покупець також буде змушений придбати собі життєве забезпечення, щоб забезпечити позичку.

Кошти, пов'язані з укладанням контракту (closing), які мають бути заплачені відразу є різні. Звичайно, треба також врахувати різні видатки, пов'язані з цим процесом, як наприклад: правники, перевірка стану хати (appraisal), перевірка власности хати (title) та можливі відсотки за позичку або „point" (один відсоток позички), що будь-яка фінансова установа може вимагати від покупця, так як й інші менші видатки — за реєстрацію гіпотечної позички тощо.

Кваліфікація на гіпотечну позичку: рішення про висоту гіпотечної позички базується в основному на висоті відсотків і на тому, скільки ви заробляєте або скільки ви можете сплачувати за місяць. Чим вищі відсотки, тим більша буде місячна рата. Чим вища місячна рата, тим більше мусите заробляти, щоб закваліфікуватися на гіпотечну позичку.

Переважна більшість позичкових установ вимагають, щоб не менше 28 відс. вашої платні покривали місячну рату. В цьому випадку місячна рата також включає податки і забезпечення від вогню спільно з нормальною місячною ратою за гіпотечну позичку. Покупець також мусить підтвердити місце своєї праці, скільки заробляє та які має борги. Треба буде показати фінансові звіти, які підтверджують, що у покупця є досить власних грошей на завдаток і на всі інші видатки, пов'язані з укладанням контракту.

Коли покупець знає, на яку хату може собі дозволити, він є в кращому становищі на переговорах із продавцем. Якщо ви добре перевірите всі можливості і правильно обрахуєте свій бюджет, тоді ви дійсно будете знати, на яку гіпотечну позичку можете собі дозволити.

Український Народний Союз вже довгі роки уділяє гіпотечні позички для потреб своїх членів і уділяє такі відсотки, які конкурують з відсотками у вашій околиці. Це підсилює нашу громаду. Представники УНСоюзу готові допомогти вам вирішити, яка вам потрібна позичка на основі вашої фінансової ситуації.

Щоб дістати ширші інформації про гіпотечні позички, заяву для отримання позички або про членство, телефонуйте на число (973) 292-9800 або 1(800)253-9862(поза Ню Джерзі).

СОЮЗІВКА ВІДКРИВАЄ 45-ИЙ ЛІТНІЙ СЕЗОН

Танцювальний ансамбль „Дунай" з Канади, який бере участь у відкритті 45-го літнього сезону на Союзівці.

Галина Колесса

Союзівка. — Під час вікенду Дня Незалежности Америки відкриє свій літній сезон славна оселя Українського Народного Союзу Союзівка.

Гордість українців в ЗСА, цей „клаптик України на Американській землі" уже 45-ий рік гоститиме українців не лише з різних куточків Північної Америки, але й із інших країн та континентів. Останніми роками часто відвідують Союзівку гості з України. Саме на оселі УНСоюзу гості мають нагоду нав'язати нові знайомства, здобути приятелів, а потім роками, знову з'їжджаючись сюди, підтримувати ці контакти.

Як і попередніми роками, кожен гість оселі зможе знайти для себе щось цікавого — відпочити на лоні природи, стати свідком спортових змагань або взяти в них участь, відвідати виставки чи мистецькі вечори, побувати на забавах.

У п'ятницю, 3-го липня, о год. 10-ій вечора розпочнеться перша така забава; гратиме оркестра „Луна". У суботу, 4-го липня, у концертовій залі виступлять танцювальний ансамбль „Дунай" та відомий бандурист Юліян Китастий. Початок концерту о год. 8:30 вечора. Суботню забаву озвучуватимуть оркестри „Темпо" та „Бурлаки".

Програма імпрез, дбайливо приготована їхнім керівником Анею Дидик-Петренко, передбачає нові й цікаві мистецькі події, які відбуватимуться кожного вікенду.

Розклад імпрез систематично друкується у „Свободі", тож просимо слідкувати за повідомленнями й доповненнями.

У справі замовлення кімнат слід звертатися до канцелярії Союзівки, тел. (914) 626-5641, факс (914) 626-4638. Члени УНСоюзу одержують 10-відсоткову знижку від ціни за перебування.

Округа УНС Ню Йорку відбула поконвенційні сходини

У п'ятницю, 19-го червня, в домівці Товариства „Самопоміч" відбулися сходини Окружного Комітету УНС Ню Йорку. Крім делеґатів і секретарів, у сходинах взяли участь також: почесний предсідник УНС Йосип Лисогір і почесна радна Марія Душник — разом 11 осіб.

У програму сходин входили: спостереження і коментарі про 34-ту Конвенцію, братська діяльність та організаційні справи.

У дискусії про Конвенцію говорилось багато, вона за словами Й. Лисогора і І. Хоми була іншою, як і усі попередні і мала багато недоліків, особливо, коли йшлося про те, чи бути „Свободі" тижневиком чи залишитись щоденником.

Делеґат д-р Ю. Солтис уважає, що про недоліки і помилки, очевидно, треба говорити і з помилок вчитися, але це в жодному разі не повинно впливати на нашу працю в майбутньому. Коли говоримо про „Свободу", то добре було б звернутись до Екзекутиви, щоб подала до відома членів, скільки грошей заощадиться виданочи її тижневиком?

Усі присутні делеґати признали, що Конвенція витратила дуже багато дорогого часу на справу злуки з братським Союзом, яка на жаль, не відбудеться.

На пропозицію Варки Бачинської присутні погодились улаштувати пікнік для членів Округи і гостей, а Імпрезовій Комісії доручено вже почати підготування. В. Бачинська, як радна УНС плянує зорганізувати інформаційний семінар для осіб, які зовсім не ознайомлені з працею УНС, та забезпеченевими грамотами, які продаються особам українського чи іншого слов'янського походження.

Секретарі повинні допомогти у підшукуванні відповідних людей до участи в цьому семінарі, що відбудеться в Ню Йорку.

Про час, коли мав би відбутись семінар, як також про точну дату пікніку, який плянується відбутися на Союзівці, члени будуть своєчасно повідомлені.

З. Зарицька,
Пресовий секретар

НАУКА

УКРАЇНА В КОСМОСІ

Левко Хмельковський

У космічних польотах побувало вже чимало летунів — українців. Ще більше їх працювало над створенням космічної техніки, виведенням у навколоземний простір космічних апаратів. Цих подій не можна викреслити з історії нашого народу. Але сталися вони в часи, коли Україна була тільки союзною республікою. Тому з особливим хвилюванням сприймають українці кожну подію в космосі з участю незалежної України: чи то політ українця на американському кораблі, чи то запуск українського супутника «Січ»...

Та чи ці поодинокі події вишиковуються в якусь систему, чи існує наукова програма дослідження й використання космічного простору силами України і в її інтересах?

Товариство українських інженерів (відділ Ню Джерзі) в пошуку відповіді на це запитання провело в Нюарку зустріч зі старшим науковим працівником Дніпропетровського університету, кандидатом технічних наук Сергієм Тарасовим, який працює над створенням космічних апаратів.

Симпатичний молодий учений дещо ніяковів від недосконалого володіння українською мовою, але жодного разу не перейшов на більш звичну для нього термінологію північного сусіда.

ФОЛІЯНТИ КОСМІЧНОЇ ПРОГРАМИ в Україні прочитано й минулого року затверджено. Подякують, що такому прогресові на тлі великого числа неприйнятих життєвоважливих законів сприяла та обставина, що нинішній Президент України не тільки сам закінчив фізико-технічний факультет Дніпропетровського університету, а й був причетний до створення потужних ракет-носіїв, а зараз очолює Космічну агенцію України. Це, звісно, позитивна обставина, але Україна прагне продовжувати космічні дослідження не тільки для потіхи президента, а передовсім тому, що цей науковий напрям сприяє технологічному прогресові в інших провідних галузях народного господарства, створює нагоду економічно вигідного міжнародного співробітництва України, підвищує престиж держави.

Україна має свої космічні ракети-носії й тому входить до числа шести космічних держав, які можуть самотужки запускати в навколоземний простір космічні апарати різного роду. До кола цих держав належать також ЗСА, Росія, Китай, Франція, Індія. Потужне підприємство у Дніпропетровському випускатиме нові космічні носії в міру розвитку космічних досліджень.

У людей немає гривні на хліб, а вони збираються будувати надпотужні ракети? — здивується дехто з читачів.

Становище й справді скрутне, тому що бюджет держави не відповідає її найскромнішим потребам. Немає коштів на освіту, медицину, розвиток культури. Але на космос держава бодай трохи, але виділяє гроші.

Космічні старти в інтересах інших держав здатні принести Україні чималі прибутки. Окрім того, повнокровна діяльність космічної індустрії дає можливість створювати на її високорозвинених підприємствах технології і обладнання для інших галузей народного господарства з вищою ефективністю порівняно з тим, якби такі новинки розроблялися в цих галузях самотужки.

Але часто-густо різний рівень техніки в космосі і, скажімо, в пекарні, ставить новаторів в скрутне становище. Сергій Тарасов, наприклад, займаючись проблемами космічних апаратів, разом з невеликою групою інженерів створив також досконалий електронний апарат для дозування сипких продуктів. Проте не знайшлося охочих придбати новинку, тому що при сучасному фінансовому і технічному стані харчової промисловости космічна електроніка видається виробникам продовольства захмарною фантазією.

Але вчені вірять, що настане й їхній зоряний час. Адже в колишньому СССР більшість академічних науково-дослідних інститутів була розташована саме в Україні. Очевидно, українці виявилися більш тямущими у фундаментальних розробках. Економічна криза призвела до скорочення діяльності більшости з них, але держава намагається зберегти наукові кадри. Україна не може навіть на час відмовитися від будівництва аерокосмічної техніки, тому що це неминуче відкине її далеко назад з ряду космічних держав.

Україна не має свого космодрому. Найбільший космодром СССР тепер належить Казахстанові. Росія пробує запускати свої космічні об'єкти з північного космодрому в Плісецьку, приміряється до просторів Якутії. В Україні теж чулися голоси про будівництво власного космодрому, але прихильникам такої новації пояснили, що в Україні немає пусток, які можна було б відвести під космодром, який зайняв би чималий простір і мав би негативний вплив на довкілля. Вистачить з нас і Чорнобиля...

Але українські ракети мають якось злітати... Тому Україна приєдналася до міжнародного проєкту, за яким разом з ЗСА, Росією та Норвегією має вибудувати пускову плятформу серед моря. Особливий досвід будування і експлатації таких плятформ має Норвегія. Плятформа може бути плаваючою і її можна розташувати ближче до екватора. Ракета-носій, яка стартує з нижчих широт, має додаткове прискорення, тому може взяти більше пального й досягнути більшої висоти.

Перевага України в тому, що вона має свого носія, тоді як ряд інших країн, маючи власні супутники, не мають ракет. Відомо, що космічні ракети-носії походять з військових балістичних ракет, доброблених відповідно до вимог космонавтики. Український ракетаносій належить до числа найдосконаліших у світі. Космічна програма спрямована на дальше удосконалення ракети. Це особливо важливо й з огляду її використання у міжнародних програмах.

Україна вже має перший супутник «Січ», плянує запуск наступного супутника. Космічна програма передбачає створення орбітальних станцій тривалої дії, супутників, засобів пересування космонавтів, роботів-маніпуляторів, бортових систем, агрегатів, конструкційних вузлів та інших елементів космічних апаратів. Особливо цікавою є концепція запуску мікросупутників. Типовий штучний супутник Землі має чимале навантаження: виконує військові завдання, забезпечує зв'язок, проводить метеорологічні, геофізичні та інші спостереження. Супутник має багато апаратури різного призначення. Але за світовою статистикою на кожному другому чи третьому супутникові щось не спрацьовує, не відкривається, не вмикається. І навіть за умов існування додаткових систем енергопостачання, охолодження та інших, «невдалий» супутник усе ж використовується частково. Ідея мікросупутників полягає у створенні таких апаратів масою 50-60 кілограмів, які монтуються на основний супутник і потім, після виведення його на орбіту, можуть відокремлюватися для виконання своїх окремих програм. Звісно, розрахунки запуску таких супутників на конкретні орбіти, управління плятформою, яка відстрілює мікросупутники — складна справа, але доцільна. Якщо один із супутників чомусь вийде з ладу, то інші виконуватмуть власні програми. Цей напрям може стати фундаментальним у космічній науці.

Вивчаються можливості запуску тросових супутникових систем, які дають можливість виводити на орбіту додаткові до основного супутника апарати, так би мовити, на шворці, а потім повертати їх після завершення експерименту.

Супутником треба управляти, корегуючи його орбіту, треба також отримувати з нього інформацію про роботу бортових систем і проведення дослідів чи спостережень. Для цього є станції стеження. Але Україні після проголошення незалежности дісталася лише одна така станція — в Криму. Учені вважали, що цього замало, треба звертатися до інших країн. А це дорого коштує, та й не кожну інформацію можна довірити сусідові. Тому розроблено методи, які дозволяють керувати польотом супутника, маючи одну станцію. Це — безумовне досягнення української науки.

За космічною програмою розроблятимуться наземні та бортові засоби керування, корабельні та

(Закінчення на стор. 12)

НЕЗВИЧАЙНЕ І ЦІКАВЕ

Чи збудуться „сонні пророцтва"?

Американський "сонний пророк" Едґар Кейсі колись напророкував, що плянета Земля в кінці XX століття зазнає великих землетрусів, повеней і навіть потопів та інших катаклізмів, в результаті яких можуть дуже постраждати Сан Франціско, Лос Анжелес і Ню Йорк.

"Сонним пророком" його прозвали тому, що для допомоги хворим він мусів впадати у стан забуття і тільки так називав ліки, які треба вживати. Опритомнівши, Кейсі запевняв, що не пам'ятає про що говорив у час забуття.

Дружина, секретарки, або лікарі, які працювали з Е.Кейсі, стенографували все, що він говорив, перебуваючи у трансі.

Згідно з розповідями родичів, у 13-річному віці Едґар Кейсі зустрів у лісі янгола, який запитав про його бажання. Хлопчик відповів, що хотів би допомагати людям. Почувши відповідь, янгол зник, а Е.Кейсі кілька днів був у шоковому стані. Згодом виявилося, що поклавши голову на книгу і задрімавши хвилин на п'ять, він уже знав усю книгу напам'ять. Якось він дуже захворів і для його лікування покликали лікаря-гіпнолога. Та як тільки лікар загіпнотизував хлопчика, той відразу сказав фразу, з якої пізніше починалися всі його сеанси: "Так, ми бачимо тіло". Вслід за цим Едгар сказав, які треба вживати ліки. З тих пір лікар-гіпнолог співпрацював з Е.Кейсі.

Протягом 42 років Е.Кейсі діягнозував хворих і давав рекомендації як лікуватися, а в останні 19 років свого життя він також у трансі розповідав, що чекає людей у майбутньому.

Джессі Стерн, який написав книгу про Е.Кейсі, запевняє, що Кейсі й не в сонному стані бачив авру людей і міг багато що сказати, але не розповідав усім про ці свої здібності. Кейсі ніколи не казав, що це він лікує хворих. Перебуваючи у трансі, він лише називав ліки, а люди вже самі лікувалися.

Від 1902 року, коли Кейсі почав давати свої сеанси, з ним працювали лікарі Ал Лейн, Джон Блекберн та гомеопат Веслі Кетчум. Цей останній умовив Кейсі створити спільно компанію, до якої вони запросили також власника готелю в Гопкінсвіллі Алберта Но. Спільно вони пропрацювали до 1911 року.

Після Кейсі залишилося понад 30,000 стенограм, записаних під час сеансів, але їх дослідження ускладнено тим, що стегографували тільки відповіді самого Е.Кейсі, а запити лікарів чи інших присутніх не фіксували взагалі.

Лікар Ал Лейн хворів на шлунок і попросив Кейсі зробити для нього сеанс. Е.Кейсі дійсно у трансі назвав ліки і Лейн вилікувався. Після того Лейн почав працювати з Кейсі, інтерпретуючи його поради.

Біблію Кейсі перечитував по одному разу щороку і був глибого віруючою людиною. У своїх пророцтвах він часто згадував Атлантиду, відкликався на агностиків і намагався все це примирити з християнством.

Діягнози і способи лікування різних хвороб за рецептами Кейсі часто зустрічаються в лікувальних довідниках і альманахах, які раніше були в кожній фармерській родині.

Одного разу сталося нещастя в родині самого Е.Кейсі — його 8-річний син Гюз підпалив якусь суміш, вона вибухнула й пошкодила очі. Хлопчика відвели до лікарів, але вони сказали, що допомогти вже неможливо — Гюз залишиться сліпим. Кейсі зробив для нього сеанс і, перебуваючи в трансі, звелів зробити на очі компрес з таніевим квасом. Лікарі гаряче заперечували проти цього лікування, але зір дійсно повернувся.

Згідно з переказами, Кейсі вилікував свою дружину від сухот. Але траплялися також і випадки, коли Кейсі не міг допомогти деяким хворим.

За допомогою біржового маклера Мортона Блументаля 1927 року Е. Кейсі відкрив центр нетрадиційної медицини у місті Вірджінія-Біч, у Вірджінії. Така лікарня потрібна була для того, щоб він міг бути певним, що при лікуванні хворі чітко дотримуються всіх його рекомандацій. Крім того, при лікарні він вирішив створити спеціялізовану школу. Ця школа відкрилася 1930 року. Але з Е.Кейсі співпрацювали лише ті лікарі, яким він допоміг позбутися невиліковних хвороб. Інші лікарі не хотіли мати з ним нічого спільного і різко виступали проти об'єднання офіційної медицини з нетрадиційною. Через рік лікувальний центр довелося закрити, оскільки його позбавили фінансової підтримки. Кейсі продовжував допомагати людям, які до нього зверталися, а разом з тим почав висловлювати різні передбачення.

Наприклад, у 1933 році він сказав, що в ЗСА у 1958 році знову відкриють "промені смерти", які були відомі ще населенню Атлантиди. Причини загибелі Атландити він пояснював двома помилками мешканців того континенту, в результаті яких стало дві величезні катастрофи. За його словами, територія Атлантиди була завбільшки як уся Европа і половина Азії. На всій території Атлантиди були електростанції, які діяли на сонячній енергії. Через деякі прорахунки ці електростанції вибухнули і від материка залишилося тільки кілька дрібних острівців, а люди, які вціліли, розсіялися по всьому світі й залишили людству спогади про Атлантиду.

Кейсі напророкував, що через великі землетруси щось подібне в кінці XX століття станеться з Японією і американським стейтом Каліфорнією. Точної дати він не назвав. Катастрофи можуть статися в Англії та у Франції. Після усіх гострозламів обличчя Землі дещо зміниться, деякі поверхні опиняться під водою, а на воді з'являться нові материки. Один з них появиться біля східніх берегів Америки.

Прокинувшись, Е.Кейсі сам був вражений тим, що напророкував, але в усьому цьому він бачив Божу волю, від якої людині немає де сховатися. Він також вважав, що причиною усіх бід є люди, які не мають страху ні перед Богом, ні перед дияволом, та які "силу ставлять вище за право", люди, які втратили здібність розрізняти добро і зло.

Ці пророцтва Е.Кейсі промовляють до людей і сьогодні, щоб схаменулися, покаялися у лихих вчинках і цим самим відвернули загибель багатьох людей.

За матеріялами американської преси підготувала ***Р.Руденко***

ЛІТЕРАТУРА

Українська поезія переживає кризу

Можна з певністю сказати, що українська поезія переживає сьогодні глибоку кризу. Твори наших поетів перенасичені розгубленістю, безнадією, часом безпросвітним песимізмом. Я, звичайно, не беру до уваги численної заримованої продукції аматорського рівня. Якоюсь мірою ця криза обумовлена загальною кризою нашого суспільства, в якому духовість стає риторикою, аморальність — ледь не ідеологією, а маскультура — релігією. Найпарадоксальніше, що ця криза досягла свого зеніту саме тоді, коли провідна ідея багатьох поколінь наших поетів почала втілюватися в життя, коли нація здобула незалежність, хай ще не зовсім усвідомлену і не зовсім реальну. Складається враження, що всю свою радість, весь оптимізм і віру в майбутнє поети вичерпали. Розчаруванням і безнадією позначені останні твори навіть таких мистців, як Іван Драч, Ліна Костенко, поетів мужніх, урівноважених, яким ніколи не було притаманне традиційне „українське скигління". А наші урядовці сьогодні не лише не підтримують національної культури, а відверто глузують з неї. Остання „історична подія" — відкриття в центрі Києва коштовного бронзового пам'ятника персонажеві роману Ільфа і Петрова Паніковському — яскраве тому підтвердження. А дещо раніше наше телебачення півгодини своєї уваги приділило не менш „історичній миті" — помпезному відкриттю в центрі Маріуполя пам'ятника В. Висоцькому, який одного разу завітав випити „перцівки" до одного з ресторанів цього міста. Зазначу, що на врочистому вечорі з нагоди 100-річчя Є. Маланюка телебачення взагалі не було. Воно саме тоді увічнювало концерт московського співака Кобзона...

Безперечно, криза не могла не позначитися і на творчості наших молодих. Можливо, що їм ще важче, ніж старшим колегам. Відмежування від своїх попередників, спроби створити свою „нову поезію" не дали позитивних результатів. Та, як відомо з історії, всі спроби створити „надлітературу" закінчувалися створенням „долітератури". А глузування з національної традиції і відкидання її призводило до плазування перед чужою традицією і до звичайнісінького епігонства. Весь отой їхній епатаж, гра в богему є ознаками беззахисности та внутрішнього безволля. Відсутність високих духовних орієнтирів призводить до того, що наївний критицизм нетерпеливого авангардиста парадоксальним способом перетворюється на догматизм, рівноцінний догматам, скажімо, соцреалізму. Не утверджуючи ніяких високих ідеалів чи духовних цінностей, більше того, глузуючи з них, подолати кризу неможливо. Це буде лише бунт раба, рецидив хворої рабської психіки. Але така наша дійсність, що виросла з минулого, яким теж обумовлена криза сучасної поезії і, взагалі, культури. Не могло ж на українських поетів багатьох поколінь не вплинути те, що їхня творчість, не з їхньої вини, була обмежена тематично. Адже провідною темою протягом століть була і залишається тема національного виживання. Вона надихала і знесилювала, підносила і кидала в безодню розчарувань і безнадії, була тим хрестом, під який підставляв свої плечі кожний національно свідомий мистець. Усі наші думи, найчистіші поривання, наша енергія були жертовно принесені їй. Інакше і бути не могло. Це, звичайно ж, призводило до одноманітності, до численних переспівів і повторів, до накопичення декларацій на цю тему і врешті — до інфляції, що інтуїтивно відчули молоді і вдалися до відвертого глузування з „традиційного патріотизму". Поза увагою української поезії лишились численні пласти людського буття, велика цілина, на яку не вистачало в поетів ні часу, ні сили. Якщо ж хтось і намагався поглянути за межі, окреслені внутрішньою необхідністю, то робив це крізь призму знову ж таки національного болю, національної біди. Все це не могло не позначитися не лише на нашій поезії, а й на нашій свідомості. Можна простежити, як в українській поезії національна драма переростала в національну трагедію, як поглиблювалась і набирала все чорніших відтінків тема апокаліпсису, починаючи від Шевченка. За останнє десятиріччя, особливо після Чорнобиля, вона стає провідною, домінуючою. Душа художника надірвалася під вагою минулого і сучасного, дедалі рідше він піднімається над змальованою ним стихією, не перемагає її і не знаходить виходу. Якщо раніше ідея і дух нашої поезії намагалися втілитися у фізичний світ, то сьогодні стаємо свідками зворотнього процесу, процесу дематеріялізації світу, розпорошення душі, розлюднення людини. Як цьому протистояти? Давня християнська мрія про Друге Пришестя сама не порятує. Необхідно знайти в собі сили, якщо не для оптимізму, то бодай для активного протесту проти безнадії. Адже, навіть чекати апокаліпсису можна по-різному. Коли в Лютера запитали, що б він робив, коли б знав, що завтра настане кінець світу, той відповів: „Я саджав би яблуні".

Леонід Талалай

Автор — український поет і публіцист, лавреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка за 1992 рік.

Нові видання

Дошкільнята мають „Український садочок"

У Києві, у видавництві „Смолоскип", появилося тритомне великого формату та багатоілюстроване видання для українського дошкілля „Український садочок". Це унікальне видання появилося з ініціятиви та коштом Галини Пісецької-Кохановської з Торонто і Софії та Олександра Скопів з Ля Меса, Каліфорнія, при допомозі Українських Працівників Літератури для Дітей та Молоді (УПЛДМ). Головними упорядниками видання були Дмитро Чередниченко і Галина Кирпа, до редакційної колегії входили: Василь Верига, сл. п. Антоніна Горохович, Ірина Гошовська, Надія Зінкевич, Галина Кирпа, Роксана Харчук, Леся Храплива-Щур і Дмитро Чередниченко. Художнє оформлення книжок здійснили Олексій, Валентина і Наталя Яцуни та Оляна Кирпа.

Книга І. **Осінь-Зима.** Частина **Осінь** має такі розділи: 1. „Любіть Україну"; 2. „Як починається осінь?"; 3. „Осінь іде — дари несе", 4. Світ великий, а миростемо"; 5. „Рідна мова"; 6. „Є в нас друзі у бору і в лузі"; 7. „Не відлітайте журавлі"; 8. „Осінь золота"; 9. „Падолист"; 10. „Не вимовиш і не перескоромовиш"; 11. Раз, два, три, чотири, п'ять"; 12. „Виграшки та веселинки"; 13. „Колисанки", забавлянки". У частині **Зима** вміщено наступні розділи: „Ходить грудень по діброві"; 2. „Їде Святий Миколай"; 3. „Хто танцює круг ялинки"; 4. „Нова радість стала"; 5. „Зима малює, я малюю, а санчата кличуть нас"; 6. „Україна вільна вже держава";7. „При станції Крути їх триста було"; 8. „Коли зима з весною зустрічається". У книзі 312 сторінок, ціна 8 ам. дол. (12 кан. дол.).

Книга II. **Весна-Літо.** Перша частина **Весна** дає такі розділи: 1. „Благослови, мати, весну закликати"; 2. „Тарас Шевченко — сонце України"; 3. „Надійшла весна прекрасна"; 4. „Христос воскрес! Радійте, діти"; 5. „Весна, садочки зацвіли"; 6. „Рідна мамо-матінко, довго нам живи";7. „Хто свічки засвітив?";8. „Свята зелені, зелений світ"; 9. „Добридень Тобі, мояУкраїно".У частині **Літо** знайдете розділи:1.Настало літоо"; 2. „Споконвічна, незалежна, вічна Україна". Книга має

(Закінчення на стор. 16)

Байки

Діждалися...

На узліссі гірко нудьгувала одинока Берізка. Струнка, довгокоса, білолиця.

— Красу-уня, — млів біля неї вітер і навіть пилинки здмухував із шовковистого листя.

Та Берізка була глуха й сліпа до цього. Вона все виглядала лицаря, котрий би прибув із далеких і невідомих країв, узяв її за білі руки і повів, повів...

Діждалася. Прийшов лицар, узяв її за білі руки, покружляв, попестив:

— Дуже гарна!

І почав точити сік.

Пустилися матері

— Ех, Листочки, Листочки, діти мої, — журно схлипувала край дороги Верба.

— Триматися б мене, так ні... Вас топчуть, а ви стелитесь і стелитесь під ноги.

Інкубаторний

Хоч Курча й привезли з інкубатора, Курка пізнала свою дитину, зраділа, пшона роздобула:

— Їж, синочку!

Синок їв і ріс, став Півнем. А Курка постаріла, не годна була вже й на смітнику порпатися.

— Півнику, ти хоча б яку-небудь зернину до хати приніс. Якне-як, а син же ти мені...

— Пусте про синівські обов'язки квоктати. Я інкубаторний.

Оцінив

Сидів сірий Вовк у капкані й на всі заставки шпетив свого недавнього друга Шакала:

— Зрадник! Не оцінив моєї дружби! А клявся ж, клявся...

Шакал зі сторони слухав те й посміхався потайки:

„Хе-хе! Якби я не зумів оцінити тебе, Вовче, то не продав би так дорого".

Диспут

Сперечалися Віл з Буйволом: хто з них дужчий та спритніший. І так дискутували, так кресали рогами, аж іскри сипалися.

А Довбня стояла в кутку і посміхалася: заждіть трохи —і я покажу вам, хто тут найдужчий.

Іван ВЛАСЕНКО

КУЛЬТУРА

Картини Парасі Іванець — частина історії архітектурного мистецтва нашого народу

Галина Колесса

Ст. Кетеринс, Онтаріо. — „Під'їжджаємо ми з чоловіком до напівзрозваленої церкви... Трава — вище нас. Хрест перекошений або зовсім перевернений. А круки, повільно махаючи крилами, виписують летом круги по небі. От, якби вміти кожний змах їхнього крила відтворити в нотах, вийшла б музика — величава, немов та вічність..."

Це — слова мисткині Парасі Іванець з містечка Ст. Кетеринс на сході Канади. Скромної людини великої душі і сильного духа. Головну справу її життя — врятування від забуття обличчя церков перших українських поселенців у Канаді, — інакше, ніж подвигом, не назвати. Бо ж з упливом років невгамовно зникають з лиця землі ці споруди-свідки нашої історії, зникають безповоротно, і ніколи вже нічого подібного нам не відтворити. Одні розвалилися, інші згоріли, а ще інші зруйнували люди, щоб на їх місцях будувати модерну цивілізацію. Але збереглися вони на олійних полотнах Парасі Іванець, з яких тепер можна писати частину історії архітектурного мистецтва нашого народу.

Кожну із 160 картин циклю „Українські церкви Альберти" супроводжує детальний опис зображеної на ній церкви: її релігійна приналежність, назва, рік спорудження і місце знаходження та інші інформації. Перший храм був споруджений у 1903 році. Відтоді більшість з них виростали під небом у першій та другій декадах нашого століття.

Малярка Парася Іванець в своєму домі в Ст. Кетеринс на тлі своїх картин.

Втілення цієї ідеї забрало довгі десятиліття невтомної праці. Мисткиню не відстрашували ні важкі погодні умови, ні відстані, ні багатогодинна виснажлива праця. „Внутрішній голос підказував мені: ‚Малюй!' — і малювала я спрагнено, захоплено, бо здавалося, що наступний подув вітру розвалить церкву, наступна спека спалить її, або зі мною щось станеться, і не побачать наші нащадки тієї краси. А ще залишалося неодну церкву намалювати".

Преважливу ролю в працях П. Іванець відіграють освітлення й кольористика. „Емоцію слід ловити моментально, бо із зміною пори дня міняються довколишні кольори, і за хвилину бажаного освітлення може вже не бути... А небо в Едмонтоні глибоко-насичено-синє, хмари — рожеві й наче пух..."

— Чи Ви самі вирушали на пошуки церков та інформацій про них? — запитуємо мисткиню.

— О ні, з чоловіком. Коли я малювала, він терпеливо чекав, курив і все запитував: „І де ти ті кольори бачиш?"

Саме своєму чоловікові, с. п. д-рові Василеві Іванцеві малярка завдячує свою працю. — „Він підтримував мене у моїй творчості, давав надхнення".

— Церкви були для наших першопроходців їх духовною твердинею. Там також відбувалися найважливіші події родинного та суспільного життя, — продовжує П. Іванець під час нашого інтерв'ю у її гостинному домі в Ст. Катаринс. — Де б не поселялися українці, вони перш за все будували храм Божий. Тож не дивно, що церков було створено так багато, і кожна з них віддзеркалює всю фантазію, надхнення і любов їх творців.

Парася Іванець — улюблена учениця відомого Ю. Буцманюка, і творчість її свідчить про те, що перейняла вона від свого вчителя не тільки майстерність і оригінальність сприйняття, але й глибокі знання стилю й форми. Саме тому після його смерти мисткині доручено закінчувати почату Ю.Буцманюком працю над оформленням катедри св. Йосафата в Едмонтоні — створити головні ікони іконостасу в намісному ряді. П. Іванець намалювала їх в стилі свого вчителя, і вони органічно увіллялися в цілість розмалювання катедри. В обличчі св. Миколая можна впізнати риси проф. Буцманюка, чим малярка увічнила його пам'ять.

(Закінчення на стор. 12)

Український Музей — частка 100-річного Ню Йорку

Надія Світлична,
Український Музей, Ню Йорк

.Чи ви ходили коли-небудь на каву до музею? Не до приятелів, не до родичів, а таки до музею. Скажете, що кавопивство не належить до музейних функцій? Може, й так, якщо міряти речі старим аршином. Але в нинішньому житті функціональні межі розмиваються. У наших старосвітських церквах тепер влаштовують концертні програми з оплесками глядачів, а часом і з танцями перед вівтарем; молоді змагаються у вигадливості під час шлюбних церемоній; а без кавових прийнять не відбувається жодна конференція чи збори.

Фото Марії Шуст

Голова Управи Ольга Гнатейко з гостями Українського Музею в день відкритих дверей.

19-21-го червня весь великий Ню Йорк мав своєрідне прийняття з нагоди сотої річниці возз'єднання п'ятьох великих районів міста (Мангеттена, Брукліна, Бронкса, Квінса і Стейтен Айленда) в одну метрополію. Цю подію рекламували найбільші нюйоркські газети (Ню Йорк Таймс, Дейлі Ньюз тощо). Зокрема, було повідомлено, що в неділю 21-го червня 100 нюйоркських інституцій скасовують на той день вхідну плату. Відповідну безкоштовну рекламу з цієї нагоди дістав і Український Музей, що має для нас особливу вагу.

Український Музей як складова частина Ню Йорку теж брав жваву участь у цьому святкуванні. Двері музею були відкриті безкоштовно для всіх бажаючих, і так само безкоштовно їх пригощали кавою або чаєм із домашнім печивом, приготовленим руками наших жертвенних приятелів. Відвідувачі Українського Музею мали нагоду ознайомитися з постійною етнографічною виставкою, виставкою писанок, довідатися про залишки багатої спадщини села Угринів на Сокальщині, знищеної внаслідок акції „Вісла",а також узяти буклет про діяльність музею.

Склад відвідувачів (а їх було понад 100) свідчив про те, що, по-пер-

(Закінчення на стор. 19)

УКРАЇНА...

(Закінчення зі стор. 8)

комплекси, антени, бортові системи зв'язку, орієнтації та стабілізації, керування рухом.

Україна плянує мати свій медико-біологічний дослідницький бльок на міжнародній космічній станції «Альфа». Для її створення, можливо, використовуватимуться й українські носії. Якщо Україна матиме свій бльок, то його теж треба створювати, розробляти програму досліджень. Передбачається й розвиток телемедицини, за яким можна буде через космічні супутники передавати фахову консультацію з центру до найвіддаленіших лікарень країни. З використанням космічних апаратів проводитимуться й екологічні дослідження, стане можливим виявлення стихійного лиха й попередження людей про нього.

Залучення молоді до космічної науки стало невід'ємною частиною української програми. З ініціятиви Президента України Леоніда Кучми для виявлення обдарованої молоді й залучення її до розвитку космонавтики й авіяції в Дніпропетровському відкрито Центр аерокосмічної освіти молоді і Молодіжне аерокосмічне об'єднання „Сузір'я". Щороку проводяться відбіркові конкурси, у яких бере участь все більше молодих людей. Цього року на такий конкурс надійшло 179 робіт. Причому не тільки з великих міст, а й із далеких околиць. Серед них — крокуючий планетохід із Запоріжжя, макет космічного корабля багаторазового використання з Мукачева, математичне обчислення ідеї тросових супутникових систем з Києва.

Останнім часом стали велелюдними конкурси на фізико-математичні, механічні факультети вищих навчальних закладів, що свідчить про зростання інтересу української молоді до наукової кар'єри.

Україна має давні космічні традиції. Засуджений до страти революціонер Кибальчич в останні дні життя домагався уваги до свого проєкту космічної ракети. талановитий український вчений Юрій Кондратюк загинув в снігах, мобілізований до «чорних батальйонів» так званого народного ополчення, якими Жуков намагався зупинити німців перед Москвою, і не росіяни, а американці скористалися його проєктом польоту на Місяць. Ув'язнений у сталінських таборах житомирянин Сергій Корольов вижив і спромігся таки здійснити свою мрію про космічні старти...

Нові часи дарують нам нові надії.

Картини ...

(Закінчення зі стор. 11)

увічнила його пам'ять.

Та найважливіші риси мисткині — це патріотизм і візія майбутнього. Саме вони є її керуючою силою, джерелом надхнення й завзяття, вони визначають головну мету творчости: збереження нашої історії. Це проявляється не лише у відображенні церков, але й багатьох інших аспектів життя наших піонерів. Вистачить глянути на список праць мисткині — „Перший Пластовий табір", „Перша пристань в Едмонтоні" та інші, — більшість з них віддзеркалюють історію українських поселенців у Канаді. Проте, слід зазначити, що творчість її — багатожанрова, і значне місце в ній займають пейзажі, портрети, натюрморти, побутові сцени.

Виставки праць Парасі Іванець відбулися в багатьох місцевостях Канади — Едмонтоні, Оттаві, Гамілтоні, Ст. Кетеринс, Ніягара Фоллс, а також в Ню Йорку та Мюнхені. І де б вони не проходили, всюди викликали велике зацікавлення. Під час відкриття виставки в музеї Василя Курилика в Ніягара Фоллс його директор Ольга Колянківська сказала про збірку картин церков: „Ця колекція — це панорамний перегляд українського церковного будівництва Альберти, представленого у мистецькій формі... Ці картини треба зберегти в цілості як історичну вартість. Особливо провінція Альберти повинна придбати її для себе".

Цією ідеєю зацікавився Українсько-Канадський Архів-Музей Альберти, і Парася Іванець подарувала йому свою цінну колекцію картин церков — усього 160 праць, обрамлених за її кошт в прегарні рами.

„Ми безмірно вдячні мисткині Парасі Іванець за те, що примістила свою збірку, чи як вона говорить ,моїх дітей', в скромних приміщеннях нашої установи, — говориться в подяці малярці від управи Архіву-Музею. — ...Мисткиня передала їх нашій українській громаді в Едмонтоні, нашій громаді в Алберті. Віримо, що в майбутньому збудуємо новий просторий будинок й у відповідному місці примістимо цю цінну історичну збірку — ,Слідами українських піонерів по Алберті у сторіччя перших українських поселенців'".

Архів-Музей також одержав в подарунок від мисткині 200 примірників виданої нею монографії про ці церкви. Ось що пише про цей альбом проф. Іван Кейван: „Вартісна вона тим, що досі в нашій образотворчості, зокрема на цьому континенті, ще не було публікації цього жанру, за вийнятком деяких церков, зображених спорадично нашими мистцями. П. Іванець досі єдина, що посвятилася цій ідеї, тому цю книгу слід вважати поважним внеском в українське мистецтво в діяспорі й культуру взагалі, та висловити мисткині щире признання".

Усе своє життя малярка живе з думками про Україну. Коли на Батьківщині комуністична влада руйнувала наші церкви, П. Іванець увіковічнювала їх в Канаді. Також більшість накладу монографії про них вона подарувала мистецьким й культурним установам України.

ПОРАДИ

Д-р Юліян Мовчан

ЗДОРОВ'Я – ВСЬОМУ ГОЛОВА

„Хто менше кохає, той довше живе?“

Під таким заголовком читаємо статтю в медичній газеті України „Ваше здоров'я” (число за 10-го вересня 1997 року).

Як пише в статті Микола Єрланський, американський нейрохемік Дорота Чайковська-Маєвська довела, що чим більше енергії організм витрачає на секс, тим менше живе. І тому, згідно статистики, чоловіки живуть менше від жінок приблизно на 8 років. Чому? Чому більшість війн починалися восени? Чому інтелект чоловіків піддається сезонним коливанням? Тести, які були запропоновані студентам, засвідчили, що типово „чоловічі” здібності частіше виявляються навесні. На всі ці питання дає відповідь згадана вище нейрохемік Дорота Чайковська-Маєвська, яка працює в Національному інституті здоров'я в Роквелі, Мериленд.

Ця вчена виявила, що велике значення в цьому відіграє тестостерон — головний чоловічий статевий гормон. У деяких тканинах чоловічого організму він переробляється на жіночі статеві гормони (естрогени), які відіграють особливо важливу ролю в розвитку і функції мозку. Дорота Чайковська-Маєвська переконана, що існує залежність між інтелектом і концентрацією в крові тестостерону: чим нижча вона в чоловіків, тим вищі їхні лінґвістичні, математичні та художні здібності. Дослідниця вважає, що саме завдяки високому рівню тестостерону в крові чоловік в інтелектуальному розвитку... поступається жінці.

Ось її докази. Якщо йдеться про розміри тіла, мозок середньої жінки більший за мозок чоловіка. У жінки краще розвинена взаємодія обох півкуль мозку і ліва півкуля сильніша від правої. Ось чому жінки мають перевагу над чоловіками у вивченні мов, спостережливості та багатомірності мислення.

Сезонні коливання інтелекту у чоловіків також залежать від рівня тестостерону в крові. Навесні він найнижчий, і тому саме навесні чоловіки досягають найкращих успіхів у творчості. А восени, коли рівень тестостерону найвищий, чоловіки стають аґресивними і це спричинило більшість війн.

Дуже часто високий рівень тестостерону крові чоловіків шкодить і особистості, і суспільству. Наприклад, молоді чоловіки з високим рівнем тестостерону складають понад 90 відсотків спаралізованих внаслідок аварій. Приблизно такий самий відсоток виявляється серед злочинців, які відбувають покарання.

Високий рівень тестостерону в крові пояснює і той факт, що чоловіки живуть менше ніж жінки. Відомо, що у чоловіків клімакс настає пізніше ніж у жінок, але за це чоловікові доводиться розплачуватися скороченням тривалости життя. Така вже біологічна закономірність: чим більше енергії організм витрачає на секс, тим менше він живе...

Спостереження за людьми, проведені в ЗСА, підтвердили те, що вже було зафіксовано в експериментах на тваринах: у кастратів смертність нижча ніж у нестерилізованих. Жінки живуть довше ніж чоловіки чи не тому, що, раніше втрачаючи здатність до дітородіння, вони зберігають більше енергії для власного організму.

У Далласі 63-річний мільйонер К. закохався у свою 25-річну секретарку. На прохання мільйонера лікарі почали вводити йому в кров тестостерон. Наслідки експерименту були сумними: через тиждень у 63-річного закоханого стався інсульт (раптова втрата свідомости, параліч).

Вчені застерігають: підвищений рівень тестостерону в організмі чоловіків похилого віку спричинює підвищення кров'яного тиску, прискорення росту пухлин (в тому числі також злоякісних), інфаркти, інсульти, зупинку дихання під час сну. Фахівці вважають, що ослаблення статевого потягу з віком сприяє збільшенню тривалости життя. Одних ці висновки вчених засмутять, а інших утішать. Отже, що більше кохаєш — то менше живеш. Але дехто може сказати: чого, мовляв, варте життя без кохання?

Батькові лише... 11 років!

Англійська газета „Дейлі мейл” надрукувала сенсаційне повідомлення про наймолодшого в країні батька, яким стане 11-річний англійський школяр Шон Стюарт. Дитини від Шона чекає його 15-річна подруга Емма Вебстер, з якою Шон живе по сусідству в селищі Шарнбрук. Жоден з батьків підлітків не має сумніву, що саме Шон є тато майбутньої дитини.

— Чи не збираєшся ти робити аборт? - запитали Емму журналісти. - І чому ти закохалася в хлопця, який на 4 роки молодший за тебе?

— Спочатку я гадала, що Шон — мій ровесник, — призналася дівчина. — Переривати вагітність я не збираюся: мати каже, що робити аборт — це великий гріх...

— А тебе не турбує, що Шон надто молодий для ролі батька? — поцікавилися журналісти.

— Ні, я думаю, що Шон буде гарним батьком, — вважає майбутня матір. — Нехай йому майже одинадцять, але для свого віку він вже досить дорослий і відповідальний чоловік.

PALLADA INTERNATIONAL INC.
98 Second Avenue, 2nd floor,
New York, N.Y. 10003
Tel. & Fax (212) 387-8683

Іміґраційні справи

„Хвіст витягнуть — грива зав'язне...”

Відповідаючи на питання про те, скільки треба чекати на вирішення імміґраційних та інших справ, що подані до іміграційної служби ЗСА, подаємо терміни очікування віз для різних іміграційних категорій та іншу інформацію на підставі повідомлень Державного департаменту ЗСА станом на червень цього року.

По лінії об'єднання родин іміграційна віза (або, у випадку знаходження особи на території ЗСА, право подати прохання до СІН про одержання статусу постійного жителя) цього місяця надається тим громадянам України, на яких петиції подані:

Для неодружених дорослих дітей громадян ЗСА до 22-го січня, 1997 року.

Для подружжя та дітей постійних жителів — до 8-го лютого 1994 року.

Для неодружених дорослих дітей постійних жителів — до 1-го грудня 1991 року.

Для одружених дітей громадян ЗСА — до 1-го лютого 1995 року.

Для братів та сестер громадян ЗСА — до 5-го березня 1988 року.

Для подружжя, батьків та неодружених дітей громадян ЗСА черги немає.

Стосовно справ, що подані до іміграційної служби (СІН) на території ЗСА, то тут відбуваються більш непередбачені зміни щодо термінів розгляду, бо в офісах СІН постійно не вистачає людей для розгляду справи хоча б таким темпом, як це було в минулі роки.

У зв'язку з цим державна служба іміграції працює за принципом “хвіст витягнуть - грива зав'язне, гриву витягнуть — хвіст зав'язне”. Так несподівано створилася велика черга (біля року) на виготовлення подорожніх пашпортів (Reentry Permit) для постійних жителів ЗСА.

Останнім часом ситуація з видачею пашпортів почала поліпшуватись, але за рахунок створення нових затримок, тільки в інших ділянках.

Особливо неприємне становище склалося з одержанням громадянства. Доходить до того, що обурені мешканці ЗСА (але ще не громадяни) порушують судові справи проти СІН, як це сталося на Фльориді, де старші та хворі іміґранти протягом багатьох місяців не можуть одержати відповіді від СІН щодо висліду співбесіди на одержання громадянства. Термін же розглядання цих заяв у деяких бюрах сягає за 1000 днів. Найбільш напружена ситуація склалася у Лос Анджелесі, Ню Йорку, Сан Франціско, Маямі та Чикаго.

Радимо всім, хто має статус постійного жителя і збирається у майбутньому стати громадянином ЗСА, не забувати, що термін розглядання заяв (форма N-400) у кілька разів перевищує офіційно встановлену норму (120 днів), і подавати заяву з урахуванням цього, а не чекати, поки виповниться ваш повний термін перебування у статусі постійного жителя (3 або 5 років).

Щоб зменшити чергу на одержання громадянства, деякі бюра СІН переводять до відділу натуралізації робітників з інших ділянок. Так, нюйоркський офіс СІН повідомив, що, прискорюючи термін розгляду справ на одержання громадянства ЗСА, буде продовжено до року термін очікування співбесіди для тих, хто подав документи на одержання статусу постійного жителя.

Долучається до проблеми затягування розгляду справ також безладдя у питанні перевірки відбитків пальців для СІН. У минулі роки іміграційна служба дозволяла робити відбитки пальців усім, хто бажає. Тож не дивно, що виявилися факти різних порушень. Тоді СІН провела "пашпортизацію" цих бюр, курси навчання для їхніх працівників, взяла по 400 дол. за дозвіл провадити цю діяльність на протязі трьох років. Але через 3 місяці всі ці установи було позбавлено права робити відбитки пальців (гроші за реєстрацію, до речі, не були повернені). Разом з тим, СІН не спромоглася відкрити необхідну кількість та відповідно налагодити роботу своїх центрів, де робилися б відбитки пальців. Як результат такої перебудови, іміґранти тепер змушені довше чекати на вирішення всіх справ, які вимагають перевірки відбитків пальців. Так, більшість осіб, що подали документи на право одержання “зеленої картки” до бюр СІН у жовтні 1997 року, ще не закликані на співбесіду для одержання статусу.

Особливо неприємно це у випадках, коли йдеться про справи, що подані до СІН на підставі виграшу в іміграційній льотерії, адже термін розгляду цих справ обмежено одним фінансовим роком. Це означає, що можливість приїзду з України до ЗСА членів сімей цих “щасливців” (як відомо, вони мають на це право) зараз опинилась під знаком запитання, бо члени сім'ї не можуть отримати візи до того часу, поки СІН не підтвердить факт отримання статусу головним аплікантом. Проблеми з перевіркою відбитків пальців, на щастя, не стосуються тих, хто одержує іміграційну візу у Варшавській амбасаді ЗСА.

Я один з тих, що маю виграш по лотереї DV-99 і знаходжусь у ЗСА, як іноземний студент. В мене є на Україні наречена, і я хочу полагодити справу таким чином, щоб вона також одержала “зелену картку”. Що мені для цього робити?

Враховуючи те, що немає жодної можливости для того, щоб ви Јодержали статус тут, у ЗСА, а ваша наречена приїхала до вас пізніше, треба зробити вибір: або ви сам одержите статус у ЗСА, або виїжджаєте на Україну, одружуєтесь і приїдете до Америки разом. Вам не обов'язково покидати на-

(Закінчення на стор. 18)

Дошкільнята...

(Закінчення зі стор. 10)

312 сторінок, ціна 8 ам. дол. (12 кан. дол.).

Книга III. **Методичний додаток**, в якому опубліковані статті П. Біланюка, С. Русової, Є. Сверстюка, В. Сухомлинського, Г. Бондаренко, Е. Жарського, М. Грабка, Я. Чумака, Р. Чумак, І. Баєр, М. Бандери. Ця книга має 208 сторінок, ціна 4 ам. дол. (6 кан. дол.). Ціна комплекту 20 ам. дол. (30 кан. дол). Поштова оплата 4 ам. дол. від комплекту, по 2 ам. дол. за кожний том окремо.

Сьогодні доглянута і вихована дітвора — завтра благополучне й надійне суспільство. „Український садочок" призначений для вжитку як виховників дошкілля, так і батьків.

„Український садочок" — це перше видання, в якому зібрано виховну літературу для дошкілля з релігійною, національною, патріотичною і побутовою тематикою, а також ґрунтовні дослідження і рекомендації видатних українських вчених і педагогів з України і зі західної української діяспори.

„Український садочок" можна замовити за адресою: Smoloskyp, P. O. Box 8041, Bridgewater, N.J 08807, USA.

Український Путівник Нюарку

спонсорований Самопоміччю Українсько-Американською Кредитовою Спілкою

734 Sandford Avenue
Newark, NJ 07106
• http://www.selfreliance.org/ •
Тел. (973) 373-7839
Факс (973) 373-8812

Години праці: вівторок і п'ятниця — від полудня до год. 7-ої веч.; середа і четвер — від год. 9-ої ранку до 3:30 по полудні; субота — від 9 ранку до полудня; в понеділок зачинено

Відбувається Відродження

Упродовж майже століття, Нюарк був центром діяльности українців у Ню Джерзі. Хоч ця околиця, до якої входять також Ірвінгтон, Мейпелвуд, Ливінгстон і Юніон, зазнала багато змін, життя у ній продовжує кипіти.

"Українські підприємства і громадські центри зберігають цілість нашої громади, — каже Михайло Козюпа, голова відділу позичок в Самопомочі Українсько-Аме-

Осип Труш, голова Ради Директорів Самопомочі Українсько-Американської Кредитової Спілки.

риканській Кредитовій Спілці. — Церкви і великі організації підтримують життя цієї околиці". В Нюарку й околицях є п'ять церков: по одній католицькій в Нюарку і Гилсайді, по одній православній в Ірвінгтоні і Мейпелвуді та євангелійська в Юніоні.

В серці нюарської околиці є також Товариство Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", Відділ у Нюарку, Н.Дж., зорганізований у 1949 році з ціллю допомагати українським імігрантам влаштуватися у новій країні та надалі розвивати свою культуру й спадщину.

Члени товариства були ініціяторами різних професійних і громадських організацій, і також Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Нюарку, Н.Дж., яка нещодавно змінила свою назву на „Самопоміч Українсько-Американська Кредитова Спілка". Ця ж кредитівка відкриває нову філію в новому будинку Українського Народного Союзу в Парсиппані, Н. Дж., щоб служити своїм членам у повіті Моріс та на заході Ню Джерзі.

"Сьогодні в Нюарку проживає осіле старше покоління перших іміграцій та нові імігранти молодшого віку, — продовжує Козюпа. — Їм є економічно доступно проживати в цій околиці, і це допомагає оновленню української громади. Незважаючи на те, що деякі родини виїзджають за межі Нюарку, українська громада в цій околиці надалі залишається міцною!"

ЗСА і Нюарк бачили чотири хвилі українських імігрантів. Усі, крім третьої, були економічно спричиненими. Третя хвиля, яка прибула після Другої світової війни, була політичною. Кожну іміграцію можна вважати відновленням громади.

Для будь-якого відновлення мусить бути присутній певний елемент. Згідно з цим, "приплив нових імігрантів — це те, що робить нашу громаду міцною", — каже Козюпа.

За всю історію Нюарку трапилося багато важливих подій, які дали українській громаді можливість процвітати. У 1899 році в Нюарку мешкало 140 українських родин. За перші 40 років цього століття засновано Відділи УНСоюзу, Асоціяції "Провидіння", та інші жіночі та спортивні організації.

Для багатьох українців Нюарку церква св. Івана Хрестителя на Morton Street була місцем, де починалися і закінчувалися обряди і церемонії.

У 1903 році в Нюарку засновано перший Відділ УНСо-юзу — Братство св. Івана Хрестителя. Воно сприяло створенню у 1905 році першої української католицької громади. Церква відіграє важливу ролю в житті українців і займає центральне місце в нюаркській громаді.

1907 року на Court Street засновано українську католицьку церкву св. Івана Хрестителя.

Через 20 років цей будинок використовуватимуть як громадську залю для концертів, забав і зборів.

1909 року Теодозій Каськів заснував вечірню парохіяльну школу при церкві Івана Хрестителя, а також хор „Боян". Хор виступав майже 180 разів і дав 114 концертів.

У 1910 році Нюарк відвідав Митрополит Андрій Шептицький, голова Української Католицької Церкви в Західній Україні. Через рік засновано першу українську презбитеріянську церкву.

Від 1916 до 1924 року управитель Української Католицької Епархії в Америці о. Петро Понятишин оселився в Нюарку і місто вважалося столицею Української Католицької Діяцезії в Америці.

На початку 20-их років українська громада Нюарку реаґувала на події в Україні організовуючи відкриті сходини та демонстрації біля нюаркської ратуші.

У цей спосіб вона інформувала американське громадянство про боротьбу України за національну свободу і незалежність.

1918 року засновано першу українську православну церкву на Court Street. З часом, у 1927 році, церква св. Івана Хрестителя перебралася у нове приміщення на Morton Street.

Наріжний камінь нової церкви на Sandford Avenue благословив 31-го березня 1963 року Митрополит Амброзій Сенишин. Сьогодні церква і громада в Нюарку надалі міцні та активні.

Церква св. Івана Хрестителя, школа при ній і Самопоміч Українсько-Американська Кредитова Спілка розташовані на Sandford Avenue в Нюарку, яку міська ратуша офіційно назвала „Українською Площею".

— *Томаш Гаврилко*

"Хвіст витягнуть..."

(Закінчення зі стор. 14)

вчання зараз. Ви можете виповнити необхідні документи зараз лише для себе, а пізніше поїдете на Україну, одружитесь і дасте відповідну додаткову інформацію до Візового Центру. Це можливо тільки до співбесіди у Варшаві, куди ви повинні будете з'явитися разом з дружиною. Ви зможете повернутися до ЗСА приблизно через 4 місяці після виїзду на Україну.

Я приїхав до ЗСА три роки тому як турист, змінив свою візу на студентську і півроку ходив до школи вивчати англійську мову.

Місяць тому я отримав повідомлення про виграш у лотереї DV-99 і думаю, що не зможу ним скористатися, бо 2 роки я вже не ходжу до школи. Я би не хотів їхати на Україну. Чи є в моїй ситуації хоч якийсь шанс одержати статус постійного жителя на території ЗСА?

Це цікава, хоч і досить ординарна, ситуація і добре, що ви звернулися за порадою. Ми вже писали, що питання про право одержати статус для тих, хто "перестояв" свою візу, є досить заплутане. Приємно сказати, що у вашому випадку є можливість одержати "зелену картку" на території ЗСА (щоправда, сплативши додатково 1,000 дол. кари). Але ця справа не є простою, бо якщо ви, згідно інструкції, подасте у жовтні місяці до СІН документи і чеки, вашу справу буде повернуто (при цьому гроші не будуть повернені) з поясненням, що вам відмовлено у праві подати папери на одержання статусу постійного жителя на підставі того, що ви вже не є студент і на цей час знаходитесь "out of status". Полагодження вашої справи вимагає знання нюансів законодавства, і тому для успішного проведення справи радимо звернутися до іміґраційного адвоката.

З іміґраційних питань просимо звертатися на адресу:

Pallada International,
98 Second Ave.,
2nd Floor,
New York, NY 10003;
tel.: (212) 387-8683.

Український Музей...

(Закінчення зі стор. 11)

ше, здобутки української культури цікавлять не тільки і не стільки українців (їх була незначна меншість), а по-друге, що географічно коло відвідувачів поширилося далеко поза межі міста і навіть стейту Ню Йорк — люди приїздили і з Ню Джерзі, і з Конектикута, і з Пенсильванії... До речі, багато з них про Український Музей раніше й не чули. Але зацікавлення було таке велике, що деякі люди просто не хотіли йти далі, а дехто починав вишукувати в глибині своєї генеалогії українські корені.

Сьогодні праця музеїв не обмежується застиглими виставковими залями. Дедалі більшого поширення набувають усілякі практичні заняття, курси. В Українському Музеї великою популярністю користуються писанкарство, вишивкарство, виготовлення гердані, обрядового печива — з відповідними екскурсами в українські обряди і звичаї.

Тим, хто живе в Україні, напевно, тяжко уявити, як може функціонувати музей, не оплачуваний державним коштом. У багатьох, донедавна успішних, музеях України тепер запанувала розгубленість, бо вони не знають громадської традиції — лише державне утримання.

Український Музей у Ню Йорку — громадська установа, утримувана громадськими зусиллями, — мусить вишукувати різні способи добування коштів, особливо тепер, коли виникла потреба спорудження власного будинку в такому коштовному місті, яким є Ню Йорк. (Можна уявити, як виглядала б, скажімо, така імпреза, як 100-ліття Ню Йорку, в новому, окремому приміщенні!)

Тож не дивно, що значна частина української громади, яка дбає про збереження культурної спадщини і поширення в світі інформацій про Україну, вдається до різних способів, часом далеких від мистецтва в традиційному сенсі, збираючи по краплі чималі гроші на Музей.

Проте, ця наша репліка — не про заробіткову акцію, а про те, що і з допомогою безкоштовної кави та печива можна успішно популяризувати українську культуру, як це вдалося під час святкування 100-річчя Ню Йорку.

Фото Марії Шуст

Гості Українського Музею оглядають Сокальську виставку з колекції Ірини Кашубинської 20 червня ц. р.

В ЧЕТВЕРТУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність 5-го липня 1994 р. мого невіджалуваного МУЖА та дорогого БАТЬКА, ДІДА та ПРАДІДА

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ПАПУГИ

будуть відправлені ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ 5-го липня 1998 р. у церквах:

св. Юра в Ню Йорку;
в Римі;
в Україні.

Просимо рідних, приятелів та знайомих згадати покійного у своїх молитвах.

Дружина — КАТРУСЯ
дочки з родинами, внуки та правнуки,

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ в ЗСА СТАНИЦЯ в ДІТРОЙТІ, МИШ.

Ділимося сумною вісткою з членством і українською громадою, що в понеділок, 15-го червня 1998 р. упокоївся в Бозі довголітній член станиці

бл. п.

д-р АНТІН ЗАДУРОВИЧ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 16-го червня 1998 р. з церкви Непорочного Зачаття на цвинтар Монт Олівет у Дітройті, Миш.

Горем опечаленій родині і друзям покійного складаємо наше щире співчуття.

УПРАВА СТАНИЦІ

Росія застерігає...

(Продовження зі стор. 1)

стабільність може не витримати нового напруження". Через два тижні, відвідуючи Київ, міністер закордонних справ Росії Євгеній Прімаков ще раз дав зрозуміти, що Москва є проти зближення України з НАТО.

Україна, як відомо, розбудувала тісні відносини з НАТО у рамках „Партнерства для миру". Українські політики періодично натякають, що в майбутньому Київ може вступити до цього бльоку. Це дратує Москву. На думку деяких спостерігачів, Україна просто використовує стосунки з НАТО з метою домогтися від Росії певних поступок.

Амбасадор України в Румунії Олександер Чалий вважає, що курс Румунії на вступ до НАТО і Європейського союзу благодійно позначається на відносинах двох країн і на загальній ситуації в регіоні. „Позиції Румунії й України дуже близькі, — сказав він. — Ми підтримуємо домагання Румунії щодо інтеґрації в европейські і атлантійські структури". О. Чалий висловив сподівання, що близькі відносини Бухарешту із Заходом допоможуть вирішити головні проблеми в українсько-румунських відносинах, зокрема остаточно визначити кордони на Чорному морі біля острова Зміїного, де знайдено поклади нафти і ґазу.

Румунський міністер закордонних справ Андреї Плесу сказав, що опозиція Росії до дальшого розширення НАТО не повинна перешкоджати Румунії у її нових намаганнях стати членом Північноатлантійського союзу.